

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesní těžby

INSTITUT ODBORNÉHO LESNÍHO HOSPODÁŘE – ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU V ČR A NÁVRHY LEGISLATIVNÍCH ÚPRAV

Diplomová práce

Miroslav Pícha

Obor: LES

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Michal Hrib, Ph. D.

Praha 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „Institut odborného lesního hospodáře – analýza současného stavu v ČR a návrhy legislativních úprav“ vypracoval samostatně s použitím uvedených informačních zdrojů a pokynů vedoucího.

V Praze dne 25. 4. 2012

.....

Děkuji vedoucímu své diplomové práce Mgr. Ing. Michalu Hřibovi, Ph. D. za jeho odborné vedení a poskytování cenných rad a čas, který mi věnoval. Poděkovat bych chtěl také Mgr. Petru Dvořákovi za odborné konzultace. Dále děkuji své rodině a blízkým za podporu a trpělivost.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá institutem odborného lesního hospodáře, jakožto institutem, který je nutný a potřebný pro odbornou správu lesa. Důraz je kladen především na analýzu současného stavu tohoto institutu a její vyhodnocení, jako nástroje veřejného zájmu uplatňovaného při správě lesů. V práci je systematicky znázorněn historický vývoj odborné správy lesů a historický vývoj této funkce. Údaje jsou porovnány s údaji z některých evropských zemí (zejména zemí sousedících s Českou republikou). V práci je využito standardních metod komparace právních předpisů platných na území České republiky. Cílem práce je navrhnout adekvátní změny, které by přispěly k lepší funkčnosti tohoto institutu v praxi a nedocházelo tak k současným problémům.

Klíčová slova: odborný lesní hospodář, lesní zákon, lesnická politika

ABSTRACT

This diploma thesis deals with the institute of professional forest manager, as the institute which is necessary and required for the professional forest management. Emphasis is primarily placed on analyzing the current state of this institute and its evaluation as an instrument of public interest used for the forest management. The thesis systematically shows the historical development of professional forest administration and historical development of this function. The data is compared with the data from some European countries (particularly the countries neighbouring the Czech Republic). The thesis has used standard methods of comparing the laws which are valid in the Czech Republic. The objective of the work is to propose adequate changes that would contribute to a better functioning of this institute in practice and thus would avoid the current problems.

Keywords: professional forest manager, the Forest Act, forest policy

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Cíl práce a metodika.....	2
3. Literární rešerše.....	3
4. Historická analýza pramenů práva v zemích Koruny české do roku 1918.....	5
4.1. Historické prameny práva.....	5
4.2. Lesní zákonodárství v době feudalismu.....	6
4.3. Lesní zákonodárství v době kapitalismu.....	8
5. Institut OLH na území českých zemí v letech 1918 – 1995.....	12
5.1. Zákon o prozatimní ochraně lesů č. 82/1918 Sb.....	14
5.2. Zákon o organizaci politické správy č. 152/1927 Sb.....	15
5.3. Vládní nařízení č. 178/1940 Sb., o odborné lesní službě.....	17
5.4. Zákon o lesích a lesním hospodářství č. 166/1960 Sb.....	17
5.5. Lesní zákon č. 61/1977 Sb.....	21
6. Analýza institutu OLH podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích.....	23
6.1. Odborný lesní hospodář – vymezení předmětu tohoto institutu.....	23
6.2. Podmínky vzniku funkce odborného lesního hospodáře.....	26
6.2.1. Vzdělání a praxe.....	26
6.2.2. Licence.....	29
6.3. Práva a povinnosti odborného lesního hospodáře.....	32
6.4. Finanční ohodnocení funkce odborného lesního hospodáře.....	38
6.5. Náklady na činnost odborného lesního hospodáře.....	42
6.6. Sankce a zánik institutu odborného lesního hospodáře.....	44
6.7. OLH u LČR.....	45
7. Institut odborného lesního hospodáře v zahraničí.....	47
7.1. Slovensko.....	47
7.1.1. Vymezení a podmínky vzniku funkce OLH na Slovensku.....	47
7.1.2. Zkoušky OLH na Slovensku.....	48
7.1.3. Registr OLH na Slovensku.....	49
7.1.4. Povinnosti a práva OLH na Slovensku.....	50

7.1.5. Práva OLH na Slovensku.....	52
7.1.6. Zánik funkce OLH na Slovensku.....	52
7.1.7. Vlastnická struktura slovenských lesů.....	53
7.1.8. Zhodnocení srovnání české a slovenské legislativy týkající se OLH.....	55
7.2. Spolková republika Německo.....	55
7.2.1. Saský lesní zákon.....	57
7.2.2. Bavorský lesní zákon.....	58
7.3. Rakousko.....	60
7.4. Polsko.....	61
7.5. Srovnání evropských zemí s Českou republikou.....	63
8. Diskuze.....	63
8.1. Práva a povinnosti odborných lesních hospodářů.....	64
8.1.1. Práva OLH.....	64
8.1.2. Povinnosti OLH.....	67
8.2. Česká komora odborných lesních hospodářů.....	67
8.3. Povinné zkoušky odborných lesních hospodářů.....	69
8.4. Licence pro výkon funkce odborného lesního hospodáře.....	71
8.5. Sankce a pokuty.....	72
8.6. Vyhodnocení navrhovaných variant a změn.....	72
9. Závěr.....	74
10. Přehled použitých informačních zdrojů.....	76
11. Přílohy.....	81

1. Úvod

Lesy v České republice jsou významným úkazem v rámci nejen evropského, ale i celosvětového formátu. Široká škála zastoupených dřevin, lesy horské a lesy lužní, velké množství živočichů žijících v našich lesích, to je jen malý výčet toho, co všechno můžeme v České republice pozorovat.

Lesnictví na území našeho státu, má velmi bohatou historii, která sahá až do předminulého tisíciletí. Odbornost lesních pracovníků, která se s vývojem na našem území také vyvíjela, dosahovala už před mnoha lety obrovského významu. Tato skutečnost významně přispěla k tomu, že území našeho státu pokrývají v současné době lesy přibližně z jedné třetiny. Samozřejmostí je, že v dnešní době najdeme v činnosti našich předků některé chyby, ale musíme si uvědomit, s jakou technikou a s jakými znalostmi oni pracovali. Jejich odbornost vycházela především z každodenního života v lese a ze zkušeností nabytých čistě z jejich osobní praxe. Lesnictví bylo vnímáno jako velmi důležitá a prestižní činnost a v mnoha rodinách bylo děděno z generace na generaci. Lesník byl v minulosti velmi uznávaný a vážený člověk, ke kterému tím způsobem bylo přistupováno nejen ze strany panovníka, ale i ze strany prostého lidu.

Bohužel, tento pohled na lesy a lesníky, se v dnešní době dost podstatně mění. Lesy jsou brány především jako zdroj hmoty, pro běžného člověka snadno dostupné, poměrně levné a velmi rychle získatelné. Běžný člověk si dnes nedokáže představit více než stoletý vývoj lesa, tak jak ho vidí před sebou a úsilí při jeho ochraně a pěstební činnosti v něm vynaložené. Moderní člověk si představuje les, jako něco, co existuje samo od sebe, bere ho jako samozřejmost dnešního života a podle toho s ním také tak nakládá a k lesu se tak chová.

Vývoj do budoucna závisí nejen na těch, kdo tvoří zákony, ale především na těch co na jejich aplikaci a uvádění do praxe dohlížejí a sami ji tvoří. Má diplomová práce je zaměřena na institut odborného lesního hospodáře. Tato funkce se v našich podmínkách vyvíjela po mnoho století, slouží a sloužila především, jako odborný dohled nad všemi lesnickými činnostmi a jejich uváděním do praxe. V dnešní době jsou odborní lesní hospodáři jakousi garancí pro státní správu lesa a zároveň garancí pro soukromé

majitele lesa, takže jsou jakýmsi mostem mezi odborným státním dohledem a laickou veřejností. Téměř veškerá činnost člověka se dnes točí kolem financí. Proto vznikají stále nové otázky i v případě funkce odborných lesních hospodářů. Je současná legislativa dostačující? Je vhodné, aby stát platil činnost odborných lesních hospodářů pro drobné vlastníky lesů? Tyto dvě otázky jsou jen malé procento vznesených dotazů, které by se na toto téma daly napsat. V mé práci se pokusím osvětlit činnost odborného lesního hospodáře a zároveň nastínit nějaký vývoj této, podle mého názoru, veřejností podceňované funkce v lesním hospodářství.

2. Cíl práce a metodika

Diplomová práce na téma Institut odborného lesního hospodáře – analýza současného stavu v ČR a návrhy legislativních úprav, má za cíl přehledně zformulovat a s využitím historických pramenů osvětlit vývoj odborné státní správy lesů a především vývoj samotné funkce odborného lesního hospodáře, jako institutu, který je pro výkon této odborné správy nezbytný. Při zpracování těchto historických dat, je vycházeno především ze starých lesních zákonů, platných během historického vývoje na našem území.

Hlavním cílem práce je kompletně analyzovat současný stav institutu odborného lesního hospodáře na území České republiky a podrobně tento stav rozebrat. V práci je přihlíženo na legislativu ostatních evropských zemí, především zemí sousedících s Českou republikou a porovnat tuto legislativu s legislativou naší. Na základě těchto analýz jsou v práci navrženy legislativní změny, které by zefektivnily odbornou správu lesů a také zkvalitnily samotný institut odborného lesního hospodáře. Práce také obsahuje údaje o finanční náročnosti zajištění služeb odborného lesního hospodáře státem. Při analýze těchto údajů je vycházeno především ze Zelených zpráv a Výročních zpráv LČR.

Institut odborného lesního hospodáře je v práci rozebrán a rozdělen do skupin: 1) Vymezení předmětu tohoto institutu, 2) Podmínky vzniku funkce odborného lesního hospodáře, 3) Práva a povinnosti odborného lesního hospodáře, 4) Finanční ohodnocení

funkce odborného lesního hospodáře, 5) Náklady na činnost odborného lesního hospodáře, 6) Sankce a zánik institutu odborného lesního hospodáře 7) OLH u LČR. Pro všechny tyto hlavní body analýzy je v práci využito standardních metod komparace právních předpisů platných na území České republiky.

Při analýze institutu odborného lesního hospodáře v zahraničních zemích je vycházeno hlavně z platných zákonů konkrétních zemí a následně vyhodnocené údaje jsou porovnány s údaji o odborném lesním hospodáři u nás, pokud toto srovnání s legislativou v zahraničí je možné a reálné.

V diskuzi jsou zohledněny návrhy na zkvalitnění funkce odborného lesního hospodáře, které vycházejí především ze současných potřeb tohoto institutu. Při těchto návrzích je přihlíženo také k dobře fungujícím pravidlům, která platí v analyzovaných zahraničních zemích. Předložené návrhy na změny vycházejí i z těchto skutečností.

3. Literární rešerše

Literatura a prameny použité v diplomové práci na téma Institut odborného lesního hospodáře – analýza současného stavu v ČR a návrhy legislativních úprav se dá rozdělit do několika základních skupin:

- literatura obsahující historické údaje o institutech vývojem předcházejících institutu odborného lesního hospodáře, tak jak ho známe dnes (včetně historických zákonů a nařízení),
- literatura obsahující údaje a fakta o vývoji institutu odborného lesního hospodáře, včetně současné literatury,
- legislativa (zákony, vyhlášky a vládní nařízení) obsahující legislativní zakotvení tohoto institutu (od roku 1918-2012),
- zahraniční zdroje (legislativa, literatura)
- internetové zdroje.

Historická literatura

Historické prameny literatury pro mou diplomovou práci obsahují především knihy autorů Zásměty - Hospodářská politika a právní normy v lesnictví a myslivosti, Kaliny - Československé lesnictví a Nožičky - Přehled vývoje našich lesů. Tyto knihy, společně s několika internetovými zdroji, posloužily jako podklady především pro kapitolu Institut odborného lesního hospodáře – historická analýza pramenů práva v zemích Koruny české do roku 1918. V kapitole Institut odborného lesního hospodáře na území českých zemí (1918-1995) navíc k této literatuře přibyl ještě, jako jeden z hlavních zdrojů, Tlapák - Vývoj lesnictví v českých zemích v první polovině 20. století. Ze starší literatury je vhodným zdrojem Komentář lesních zákonů a nařízení od autorů Horny, Daňha a Ministra.

Literatura obsahující informace o vývoji a současném stavu institutu odborného lesního hospodáře

Dvě hlavní knihy v této sekci literárních zdrojů jsou: Lesní zákon – komentář od p. J. Drobníka a P. Dvořáka a Lesní zákon v teorii a praxi – Úplné znění zákona s komentářem a Úplné znění prováděcích předpisů s komentářem od J. Staňka. Problematikou institutu odborného lesního hospodáře se dlouhodobě zabývá právě Judr. Ing. Jiří Staněk CSc. Další informace, které řadím do této kategorie literárních zdrojů, a jsou vhodným doplněním této problematiky, se objevují především v časopise Lesnická práce a to v článcích Z. Blud'ovského – Obhospodařování malých lesních majetků I. - VI. a v článku Odborní lesní hospodáři od autora J. Kubíka. Další odborné články, které vyšly v Lesnické práci a byly použity pro tuto diplomovou práci, jsou jmenovitě i s autory uvedeny v seznamu literatury. Další knihy s touto tematikou, které byly použité, jsou: učebnice Lesnická politika od J. Olivy, Metodika tvorby lesního hospodářského plánu na podkladu provozní inventarizace od M. Černého a Praktická rukověť lesnická od M. Vyskota.

Legislativní zdroje

Zákony, vyhlášky a vládní nařízení jsou stěžejními podklady této diplomové práce. Od roku 1918 jsou použity a je vycházeno postupně ze všech lesních zákonů. Ze

zákona o prozatímní ochraně lesů č. 82/1918 Sb, zákona o lesích a lesním hospodářství č. 166/1960 Sb., lesního zákon č. 61/1977 Sb. a současně platného zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění. Současně jsou společně s těmito lesními zákony využívány legislativní prvky, které s nimi přímo souvisí a obsahují zákonná zakotvení o odborném lesním hospodáři a lesní zákony doplňují, jako např. zákon o organizaci politické správy č. 152/1927 Sb., vládní nařízení č. 178/1940 Sb., o odborné lesní službě, vyhláška č. 97/1977 Sb., o odborné správě lesů a příspěvcích za ni. Dalšími zdroji jsou vyhlášky obsahující informace o výpočtu finančních náhrad za výkon služby odborného lesního hospodáře, vyhláška č. 102/1996 Sb., vyhláška č. 191/1997 Sb., vyhláška č. 219/1998 Sb., vyhláška č. 423/2011 Sb. Ostatní použité legislativní zdroje jsou uvedeny v přehledu použitých informačních zdrojů.

Zahraniční zdroje

Ze zahraničních zdrojů jsou použity především lesní zákony jednotlivých analyzovaných zemí – slovenský lesní zákon, spolkový lesní zákon (saský a bavorský lesní zákon), rakouský lesní zákon a polský lesní zákon. Především pro Slovensko je použito ještě několik jiných literárních zdrojů.

4. Historická analýza pramenů práva v zemích Koruny české do roku 1918

4.1 Historické prameny práva

Historie lesnictví sáhá do počátku druhého tisíciletí našeho letopočtu, i když zde nejde v žádném případě mluvit o lesnictví jako takovém. Jedná se spíše o první myšlenky a s tím spojené pokusy o chování se k lesům jinak, než jenom jako ke zdroji levné a na všechny činnosti tehdejší doby vhodné suroviny – dřeva.

V 11. století začala kolonizace dosud nezpřístupněných území, především v podhorských a horských polohách, která byla uskutečňována na úkor lesa. Lesy se vypalovaly (žďářily) a klučily a na jejich místech vznikala především sídliště a nová

pole. Dřevo bylo nejen stavebním materiálem, dřevem se topilo a většina tehdy používaného nářadí byla dřevěná. Les byl také velmi silně poškozován pastvou dobytka.

V období středověku se těžilo toulavým způsobem, tzn. výběrem jednotlivých kusů kmenů podle aktuální potřeby. Dělo se tak především v dobře přístupných lokalitách co nejbližší v té době užívaných lesních cest. Tímto způsobem vznikaly nekvalitní a místy silně ředěné lesy, které byly mnohdy tímto způsobem hospodaření odsouzeny k zániku. Les se obnovoval buď přirozeným způsobem, nebo byl odsouzen k zániku. V lesích se stále běžně pásli dobytek, ovce, kozy a prasata. Takto poškozený pastevní les se nedokázal obnovovat. V oblastech níže položených doubrav byly pravidlem pařeziny, tj. lesní porosty obnovované z výmladků, které u některých dřevin vzniknou po setnutí. Tyto výmladky byly mýceny, jakmile dosáhly rozměrů použitelných na palivo (cca každých 8-20 let). Tímto hospodářstvím se více prosazovaly dřeviny s dobrou výmladností (habr) oproti cennějším původně převažujícím listnáčům. Dřeviny jako buk a dub byly tehdy ceněny nejen pro své dřevo, ale také proto, že byly využívány jako žír vepřového dobytka. Takovýto stav lesů byl typický nejen pro země Koruny české, ale obecně pro celou střední Evropu. (Blud'ovský, 2004)

Úplně nejstarší zmínku o vztahu lidské společnosti k lesu najdeme v soudním zákoníku pro lid z doby Velkomoravské říše, který pochází asi z roku 856.

4.2 Lesní zákonodárství v době feudalismu

Z historického hlediska prvním dokumentem, týkajícím se území nynější České republiky (ale i Střední Evropy), kde je zmíněn veřejný zájem o stav lesů, jejich ochranu, snahu o omezení a kontrolování jejich využívání, byl kolem roku 1350 připravovaný zákoník Karla IV. Maiestas Carolina. Přísnými tresty (utnutím ruky, upálením) se měly trestat veškeré krádeže dříví, zapálení královských lesů a svévolné kácení stromů v nich. Tento zákoník nikdy v platnost nevstoupil, přesto byl brán v Čechách vážně a byl použit jako vzor pro nově vzniklé lesní řády, které byly vydány

především velkými vlastníky lesů – především některými městy. Krátce po smrti Karla IV. (1379) byl vydán první lesní řád na našem území, a to pro lesy Chebska. Bylo v něm uloženo omezení těžby stavebního dříví, mělo-li ho být užito na palivo a těžba dříví musela být povolena lesníkem. Stále to byly však pouze první začátky. (Kalina, 1980)

Z uvedených dvou písemností zároveň vyplývá, že lesy královské byly spravovány zvláštními zaměstnanci, lovčími a hajnými, lesy chebské pak lesními, vedle nichž se jmenují i včelaři, kteří měli na starost užitek z lesního včelařství, ale při tom pravděpodobně konali i lesní ochrannou službu. (Nožička, 1957)

I přes tyto množící se lesní řády nadále pokračovala devastace lesů. Stále stoupala spotřeba dřeva pro rozvíjející se města, doly, hutě a později i průmysl. Lesy mizely již nejenom poblíž cest, ale především podél vodních toků, po nichž se dříví dokázalo dopravovat i na velké vzdálenosti. Velmi špatně na tom byly především lesy okolo Kutné Hory, kraj podél Labe a okolí ostatních navazujících toků.

Pro toto období je z hlediska lesního zákonodárství typické vydávání právních norem, které měly vytvořit podmínky pro zachování dostatečného množství dříví pro doly a hutě. Vedoucí místo mezi těmito právními normami měl Báňský a lesní řád císaře Maxmiliána, vydaný v roce 1568 pro Království české a v roce 1573 pro Uhry. Podle tohoto řádu měli vlastníci lesů v okolí dolů povinnost přednostně zásobovat tyto doly dřívím. (Zásměta, 1975)

Počátek systematického hospodaření v českých lesích

Již v 16. století byl v Království Českém zřízen úřad nejvyššího lovčího, jako státní orgán dohlížející na stav lesů. Stát, ale i přes to, ponechával nadále hospodaření v lesích pouze na jejich vlastnících.

Za počátek systematického hospodaření v českých, moravských a slezských lesích se považuje vydání zemských lesních řádů. Panovník potřeboval k uchování své moci značné finanční prostředky, a proto podporoval rozvoj manufaktur. Buržoazie

potřebovala pro zvětšení objemu výroby dostatek dřeva. Tyto okolnosti pak ovlivnily podstatnou měrou rozhodnutí Marie Terezie a Josefa II. o vydání lesních řádů. Přes určitý odpor feudálních majitelů lesů byl v roce 1754 vydán lesní řád, pro Čechy zvaný Císařský a královský patent lesů a dříví, ustanovení v Království českém se týkající. V tomto patentu byla zvláště zdůrazněna nutnost učinit přítrž neustálému kácení a pustošení lesů, a proto bylo přísně zakázáno svévolně ničit lesy, a to panské i městské, poddanské i obecní. Platnost uvedeného tereziánského řádu byla v roce 1754 rozšířena i na Moravu, roku 1756 na Slezsko a roku 1769 s určitou úpravou i na Uhry. (Zásměta, 1975)

4.3 Lesní zákonodárství v době kapitalismu

V druhé polovině 18. století došlo k převratnému zásahu také do skladby našich lesů zaváděním nejprve borovice a pak i smrku v nesmíšených porostech s následnými holosečemi. Současně se omezovaly škody neregulovanou lesní pastvou a těžbou lesního steliva souběžně s intenzifikací stájového chovu dobytka i rozšířením pěstování jetele. Lesní polaření (pěstování brambor a dvouletého žita jako meziplodin uměle zakládaných kultur) sloužilo k rychlému zalesnění rozsáhlých holin. Zalesněny byly i pastviny zchudlé v důsledku eroze a pole v nejméně výnosných polohách, takže krajina dosáhla téměř dnešního stavu rozložení lesní půdy. Cílem nově vzniklého lesního hospodářství bylo dosáhnout zvýšeného podílu užitkového dříví. To bylo novinkou, protože např. ještě v roce 1847 bylo v Čechách spotřebováno 90 % všeho vytěženého dříví na palivo (ve Vídni, hlavním městě rakouskouherské monarchie, byla tehdy registrována roční spotřeba 600 tisíc m³ palivového dříví). Spotřeba palivového dříví však během průmyslové revoluce silně klesala, neboť dříví se nahrazovalo kamenným uhlím z nově otvíraných dolů a rozvojem železnice. (URL 1)

Od roku 1843 se jednalo o vydání nového lesního zákona, pomocí něhož by se zamezilo zejména škodlivému odlesňování. Nutnost omezení volného disponování lesním bohatstvím ze strany majitelů lesa byla zdůvodněna (jak vyplývá z důvodové zprávy) takto: „Všeobecné blaho vyžaduje, aby byla udržena jistá část lesů, a to tolik, co by stačilo k trvalému uspokojování nejnaléhavější a nejdůležitější potřeby dřeva. A

nejen proto, se zřetelem ke zdraví, k úrodnosti a obyvatelstvu jednotlivých zemí“. Z uvedeného jasně vyplývá, že buržoazie jako celek uložila ve svém vlastním zájmu vlastníkům lesa jen omezení takového rázu, jež si poměry v lesním hospodářství přímo vynutily. (Zásměta, 1975)

Císařský patent č. 250/1852

Zásadní pokrok ve zvyšování odborné úrovně správy lesních majetků znamenalo vydání císařského patentu č. 250 v roce 1852. Ještě před jeho vydáním vyšlo v roce 1850 nařízení ministra zemědělství a hornictví o státních zkouškách pro lesní hospodáře, opravňujících k samostatnému vedení lesního hospodářství, jakož i o státních zkouškách pro ochranný lesní personál a pro pomocnou technickou službu. (URL 2)

Institut odborného lesního hospodáře podle císařského patentu číslo 250/1852 ř. z. ze dne 3. prosince 1852 (lesní zákon) s účinností od 1. 1.1853

- Ustanovení §22 lesního zákona číslo 250/1852 ř.z. ukládá:
„ Aby se nařízení zákonná o hospodaření v lesích a hvozdech ve všem bedlivě zachovávala, jsou majitelové lesů takové velikosti, kterouž řízení zemské podle zvláštních okolností za dostatečnou ustanoví, povinni, zříditi k nim ve věci zběhlé správce hospodářské (hospodáře lesní), které vláda za způsobilé k tomu uzná. Co se týče uznávání způsobilosti této, řídití se jest podle předpisů dosavadních... “
- Ustanovení úřadů § 23
„ Úřadům politickým náleží vůbec by přihlíželi k hospodaření v lesích, v okresech jich se nalézajících“.

Kontrolu dodržování ustanovení nového lesního zákona měli na starost úředníci politických orgánů (státní správy), kteří se v jejím provádění obraceli na lesní hospodáře. Povinnost zaměstnávat způsobilé lesní hospodáře a personál pomocný a

ochranný nerozlišoval druh vlastnictví, nýbrž pouze výměru a to rozlišuje lesy značnější výměry a lesy výměry menší.

Ustanovení § 22 tohoto zákona o povinnosti kvalifikovaného lesního hospodáře v době, kdy lesnické odborné školství zdaleka nedosahovalo přiměřeného rozsahu a úrovně, bylo v jednotlivých zemích monarchie realizováno podle vzorového nařízení, vydaného pro Tyroly a Vorarlberk. (URL 2)

Nařízení ministerstva orby ze dne 3. 7. 1873 č. 6953

Jednalo se o nařízení ministerstva orby, kde byly vydány zvláštní instrukce k provádění §22 lesního zákona a prováděcí nařízení ke zmíněnému zákonu, jakož i k šetření o stavu lesů a založení lesního katastru. Tento zákon zůstal v podstatě ustanovením rámcovým. (Nožička, 1957)

Úkoly lesních hospodářů, které se z daného nařízení dají odvodit:

Nařízení c. a k. ministerstva orby, srozuměvšího se s ministerstvem vnitra z 3. července 1873 číslo 6953, týkající se důkladného provádění lesního zákona, odbývání lesních průzkumů a zakládání lesního katastru (platné pro království a země v říšské radě zastoupené), které detailněji ukládalo povinnosti lesním hospodářům a lesodohlédacím orgánům:

I. Všeobecný dohled na hospodaření v lesích, spočívající zejména v

- kontrole doby zalesnění (nedodržení povinnosti: *zmeškání zalesnění*)
- kontrole obecného nakládání s lesy „*zahubení aneb nepřiměřené nakládání s lesy*“ zejména případného úbytku či přeměně lesní půdy.

II. dohled k nejdůležitějším opatřením na hospodaření v lesích spočívající zejména v:

- povolení kácení (mýcení lesů) podle podmínek §2, také kontrola povolení kácení lesa a vedení a uchovávání předepsané evidence o lesní těžbě – formulář *Výkaz o povoleních k mýcení lesa,*

- vedení a uchování evidence o zalesňování (*zakládání*) lesa – formulář – *Výkaz, kde následkem úředního povolení opět les udělán byl, a o jiných opatřeních proti zpuštění lesů,*
- vedení a uchování evidence o lesích ochranných podle §6 a 7 lesního zákona – dodržovat v nich omezený způsob kácení, protože se jedná o lesy na strmých stanovištích, stanovištích ohrožených erozí a březích vod. (např. byla stanovena povinnost obnovy pomocí úzkých pruhových sečí a opětného zalesnění. Vyplňoval se *Výkaz o lesích ochranných,*
- vedení evidence o lesích pod zvláštním ohrožením z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví osob a majetku (např. opatření proti lavinám, proti ohrožením padajícím kamením, sesuvům apod.), návrhy na vyhlášení tohoto režimu zvláštního zařazení do těchto lesů se komisionálně šetřily. Návrhy podávali vlastníci prostředním úředním osob „*veřejného úředníka*“. Zpracovával se *Výkaz o lesích pod zpravidlo daných,*
- dohled nad vyznačením lesního majetku vytýčením mezníků,
- vedení evidence o udělených koncesích k dopravě dříví, zejména potom povolení dopravy přes cizí pozemky, podklady pro *Výkaz povolených plavbách jiných závodech k dopravování dříví,*
- založení a vedení evidence získané pro průzkum lesů (podklad pro další rozhodování o nakládání s lesy a způsobech hospodaření. Sloužil k tomu *Výkaz lesních předmětů v obci navrchu psané se nacházejících.*

Kromě výše udeřených povinností vedení evidence pro dozor nad lesy spočívaly úkony odborných lesních hospodářů také v prevenci proti vzniku požárů v lesích, opatření proti vzniku hmyzích kalamit (přednostní odstraňování napadených stromů, souší, vývrátů apod.) a také v povinnosti dohledu nad majetkem (hlášení přestupků podle lesního zákona, zejména lesní pých) politickým úřadům.

5. Institut odborného lesního hospodáře na území českých zemí (1918 – 1995)

Císařský patent č. 250/1852 ř. z. doplňovaný dalšími nařízeními a úpravami, reagujícími na vývoj v jednotlivých zemích monarchie byl rozhodující právní normou určující právní vztahy v lesním hospodářství na území dnešní České republiky až do vydání lesního zákona č. 166/1960 Sb.

Na císařský patent č. 250/1852 ř. z. nepřímo navazoval zákon o prozatímní ochraně lesů č. 82/1918 Sb., který měl především zamezit přetěžování v lesích majitelů, kterým hrozila pozemková reforma. Dozor nad dodržováním tohoto zákona (i jiných předpisů upravujících hospodaření v lesích) zabezpečovala lesní inspekce, jejíž nejvyšší instancí se po vzniku Československé republiky stalo XIV. oddělení ministerstva zemědělství v Praze. Inspekce byla řízena v zemském členění: zemské lesní inspekci pro Čechy v Praze podléhalo 14 okresních lesních inspekci, zemské inspekci pro Moravu v Brně 6 okresních inspekci a pro Slezsko působila zemská inspekce v Opavě s dvěma okresními inspekci. Na dozoru na dodržování zákona č. 82/1918 Sb. se mimo orgánů lesní inspekce podíleli i důvěrníci z řad praktických lesníků, jmenovaní okresními hejtmany po dohodě se zemskou lesní inspekci.

Zákon č. 82/1918 Sb. ustanovil, že lesní zaměstnanci jsou s vlastníkem lesa spolu odpovědni za jeho dodržování. Aby lesní zaměstnanci byli formálně chráněni před možnou výpovědí, zákon stanovil, že žádný lesní úředník nesmí být propuštěn pro plnění zákonných předpisů. Dostal-li lesní úředník výpověď a domníval-li se, že její příčinou je dodržování zákonných předpisů, mohl podat odvolání proti této výpovědi u okresního soudu. Toto odvolání mělo odkladný účinek. Proti zamítavému rozhodnutí svého odvolání se zaměstnanec mohl odvolat k zemskému (župnímu) soudu. Teprve tehdy, když i tato druhá instance výpověď potvrdila, platilo datum zamítavého rozhodnutí jako první den výpovědi. Zkušenosti s uplatňováním tohoto ustanovení zákona potvrdily, že se takové řešení ochrany zaměstnanců prakticky míjelo účinkem.

Lesy se v tomto období daly stále dělit na dvě skupiny. První tvořily lesy přesahující svou výměrou hranici stanovenou zemskými zákony pro ustanovení lesního hospodáře, jehož kvalifikace byla stále nařízena ministerstvem orby č. 30/1903 ř. z. Druhou skupinu pak tvořily ostatní lesy, na které se tato povinnost nevztahovala. Obě skupiny je dále možné dělit na dvě podskupiny, totiž na tak zvané domény, lesy přesahující svou výměrou nejméně 5000 ha a na lesy jednotlivých velkostatků o výměře 500 – 5000 ha. Tuto druhou skupinu je ještě možné rozdělit na lesy s výměrou 50 – 500 ha a na drobné majetky s výměrou pod 50 ha. (Blud'ovský, 2004)

Lesy domén

Lesy jednoho majitele na jednom nebo více velkostatech, které dohromady svou výměrou přesahovaly 5000 ha lesní půdy. Jejich nejvyšší správní institucí bylo centrální lesní ředitelství, jehož všechny instituce bývaly na ostatní úřední správě lesní domény zcela nezávislé. V jejich čele stál ústřední lesní ředitel s titulem vrchního lesního rady nebo vrchního lesmistra a úkolem této instituce bylo celkové vedení, kontrola a koordinace celého lesního hospodářství. Podřízené jednotky byly potom různé podle toho, zda byl na majetku zaveden systém lesního úřadu nebo systém lesních správ. Zvláštní správní jednotku představují po roce 1918 organizace státních lesů, zejména když jejich rozsah u nás začal rychle narůstat. Jejich správu převzal podnik Státní lesy a statky.

Lesy velkostatků s výměrou 500 – 5000 ha

Tyto lesní celky měly většinou správní systém lesního úřadu a jinak byly spravovány stejně jako jednotlivé velkostatky domén. Vedoucími hospodáři u obou těchto držebnostních skupin mohli být v závěru sledované éry už jenom lesníci, kteří úspěšně složili zkoušku pro lesní hospodáře. K této zkoušce mohli být připuštěni absolventi lesnických fakult, jejichž počet se po roce 1920 stále zvyšoval, absolventi lesnických škol a gymnázií, ovšem po vykonané praxi, která v té době činila u první skupiny 2, u druhé 3 a u třetí 5 let.

Lesy velkostatků s výměrou 50 – 500 ha

Jednalo se o n nejnižší kategorii, která mohla být odborně spravována. U větších majetků s výměrou 300 – 500 ha býval vedoucím úředníkem revírník nebo lesní, zpravidla absolvent nižší lesnické školy, který měl k výpomoci 1 – 2 hajné. U menších majetků býval ustanoven jenom hájenský personál. Rovněž pro tento personál byla zavedena pro pomocnou technickou a ochrannou službu.

Lesy s výměrou do 50 ha

U těchto majetků nebýval už většinou stanoven odborný lesní personál a veškeré řízení tu zajišťovali majitelé sami nebo tak činili příležitostně lesníci z větších okolních majetků.

(Tlapák, 1984)

5.1 Zákon o prozatimní ochraně lesů č. 82/1918 Sb.

V roce 1918 byl vydán zákon č. 82 Sb, o prozatimní ochraně lesů, jehož úkolem bylo čelit neúměrnému těžení v lesích. Dozor nad dodržováním tohoto zákona (i jiných předpisů upravujících hospodaření v lesích), zabezpečovala lesní inspekce, jejíž nejvyšší instancí se po vzniku Československé republiky stalo XIV. oddělení ministerstva zemědělství v Praze. Inspekce byla řízena v zemském členění:

- zemské lesní inspekci pro Čechy v Praze podléhalo 14 okresních lesních inspekci,
- zemské inspekci pro Moravu v Brně 6 okresních inspekci a pro Slezsko působila zemská inspekce v Opavě s dvěma okresními inspekci.

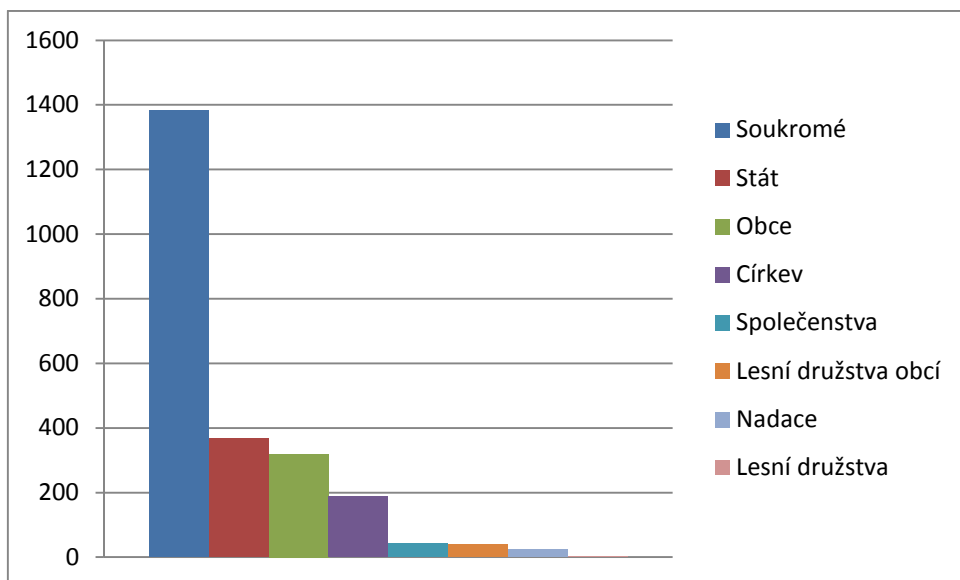
Na dodržování zákona se mimo orgánů lesní inspekce podíleli i důvěrníci z řad praktických lesníků, které jmenoval okresní hejtman po dohodě se zemskou inspekci. Zákon č. 82/1918 Sb. Také ustanovil, že lesní zaměstnanci jsou spolu s vlastníkem lesa spolu odpovědní na dodržování tohoto zákona. Zároveň zákon obsahoval klauzuli, ve

které říkal, že žádný lesní dělník nesmí být propuštěn pro plnění zákonných předpisů. Dostal-li lesní úředník výpověď a domníval-li se, že její příčinou je dodržování zákonných předpisů, mohl podat odvolání proti této výpovědi u okresního soudu. Zkušenosti s uplatňováním tohoto ustanovení zákona potvrdily, že se takové řešení ochrany zaměstnanců prakticky míjelo účinkem. (URL 3)

5.2 Zákon o organizaci politické správy č. 152/1927 Sb.

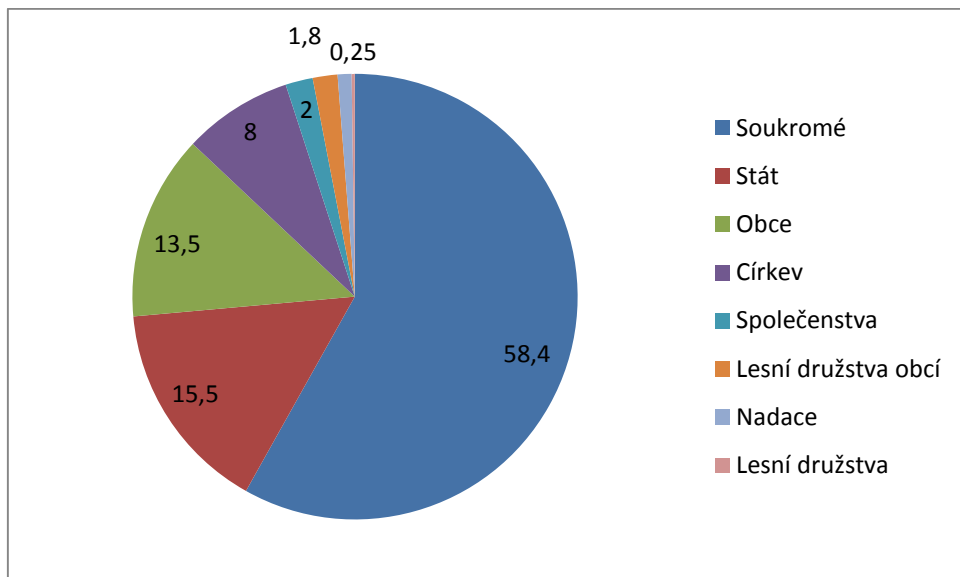
Zákon č. 152/1927 Sb., o organizaci politické správy přinesl zásadní změny v uspořádání a i v pojetí prosazování vlivu státu na hospodaření v lesích. Institut lesní inspekce byl tímto zákonem pozměněn na lesní službu dohlédací a přidány jí povinnosti jako odborná pomoc, hospodářská úprava lesů a evidence v obecních lesích. Zemské lesní dohlédací službě, která byla zřízena při zemských úřadech, podléhaly tzv. lesní dohlédací obvody, které byly umístěny ve vybraných politických okresech. Postupně, jak se tyto obvody rozšiřovaly, zvyšovaly se i nároky na jejich zaměstnance. Původním předpokladem pro tyto zaměstnance bylo složení zkoušky pro lesní hospodáře, ovšem později byla zkouška zpřísněna a nová zkouška byla členěna zvlášť pro vysokoškoláky a zvlášť pro středoškoláky. Podle historických záznamů měla v roce 1936 lesní dohlédací služba v Čechách 51 a na Moravě a ve Slezsku 28 zaměstnanců. V období okupace státu byla lesní dohlédací služba přizpůsobena systému, který v té době platil v Německu. Lesní dohlédací obvody byly vládním nařízením zřízeny tzv. Lesní dohlédací úřady. Jejich povinnosti byly téměř totožné s povinnostmi lesní dohlédací služby, jen s tím rozdílem, že byly podřízeny přímo zemskému prezidentovi a ministru zemědělství a lesnictví. (Kubík, 2004)

Graf č. 1: Vlastnická struktura lesů ČR v roce 1937 (údaje jsou v tis. ha)

(URL 9)

Graf č. 2: Procentuelní zastoupení vlastnické struktury lesů ČR v roce 1937

(URL 9)

5.3 Vládní nařízení č. 178/1940 Sb., o odborné lesní službě

Odborná lesní služba zahrnovala odbornou správu všech lesů a tímto nařízením byla zřízena pro všechny lesy bez rozdílu jejich velikosti. Odborná lesní služba se vztahovala na všechny lesy obecní a společenstevní a na všechny lesy soukromé včetně selských lesů, a to v případech, kdy podle tehdy platných předpisů vlastníci nebyli povinni mít vlastního odborného lesního hospodáře. Odbornou službou lesní se podle vládního nařízení č. 178/1940 Sb. rozumělo “řádné hospodaření, jak je vykonává odborný lesní hospodář, který byl povinen vykonávat veškeré práce, ke kterým je třeba odborného vzdělání a to především:

- sestavovat těžební a obnovovací (zalesňovací) plány a dozírat na jejich řádné provádění,
- organizovat lesní práce, dohlížet na kácení, výrobu, měření a druhování dřeva,
- knihovat hmotu vytěženého dřeva,
- udílet rady o prodeji dřeva a zhodnocení ostatních lesních výrobků,
- podávat dobrozdání ve věcech lesního a dřevařského hospodářství vlastníkům svěřených lesů.

Tímto nařízením byla zřízena také lesní společenstva, jejichž členy se stávali vlastníci lesů, pro které byla odborná lesní služba zřízena. Hlavním úkolem těchto lesních společenstev bylo pečovat o lesní hospodářství a hospodářský rozvoj členů. Činnost takového společenstva byla financována z příspěvků členů. Povinnosti platit tyto příspěvky se tudíž týkaly všech majitelů lesa, kterých se týkala odborná služba lesní. Faktické řízení lesních společenstev a odborné lesní služby zabezpečovaly lesní dohlédací úřady. (Blud'ovský, 2004)

5.4 Zákon o lesích a lesním hospodářství č. 166/1960 Sb.

Lesní dohlédací služba byla zrušena po osvobození roku 1946 zákonem o použitelnosti předpisů z doby nesvobody. Zákonem č. 66/1951 Sb., o odborné správě lesů, byl přenesen výkon odborné správy lesů, pro lesy které nemají vlastního odborného lesního hospodáře, na organizace státních lesů. Zastoupení lesů, kterých se

toto nařízení týkalo, bylo v této době ještě poměrně značné. Vzhledem k okolnostem, které zasáhly naše území v druhé polovině dvacátého století, snížilo se zastoupení soukromých lesů. I přes tuto skutečnost je v novém lesním zákoně č. 166/1960 Sb. správě těchto lesů věnována značná pozornost.

Ve třetí části tohoto zákona s názvem- Péče o lesy, organizace lesního hospodářství, odborná správa lesů, jsou uvedena ustanovení, která jsou dělena do tří částí, které pojednávají o:

- péči o státní lesy,
- organizaci lesního hospodářství,
- odborné správě lesů.

Povinnosti odborné správy lesů (včetně povinností OLH)

Odborná správa lesů podle tohoto zákona zajišťuje řádné hospodaření v lesích, které nejsou obhospodařovány organizacemi lesního hospodářství a nejsou v působnosti ministerstva lesního a vodního hospodářství ČSR a SSR nebo ministerstva národní obrany.

Lesní zákon, společně s prováděcí vyhláškou tohoto zákona, vymezuje náplň odborné správy lesů podle toho, zda vlastník nebo uživatel lesa zajišťuje hospodaření v lese společně s odborným lesním hospodářem či nikoliv.

U lesů, kde hospodaření probíhá v součinnosti s odborným lesním hospodářem, spočívá odborná správa lesů především v:

- včasném vyhotovení lesních hospodářských plánů a ostatních děl hospodářské úpravy a dozírání nad tím, aby v těchto lesích bylo podle plánů skutečně hospodařeno,
- zajišťování činnosti plánovací (sestavovat podklady pro návrhy výhledových plánů těchto lesů a podle nich rozepisovat plány roční výroby).

V ostatních lesích, kde se nehospodařilo podle dozoru odborného lesního hospodáře, patřilo do výkonu odborné lesní správy především:

- vyhotovovat lesní hospodářské plány, provádět inventarizaci lesů,
- dozírat, aby bylo v lesích hospodařeno podle schválených plánů,
- vyhotovovat roční plány výroby (těžební, zalesňovací),
- vyznačovat veškerou těžbu,
- organizovat lesní práce a dohlížet na jejich řádné provádění (zalesňování, prořezávky, probírky, ošetřování kultur, atd.),
- dohlížet, aby všichni uživatelé lesa hospodařili především pro zlepšení úrodnosti lesních půd, schopnost lesa zadržovat vodu a plnění všech ostatních funkcí lesa
- dbát o zalesnění půd, které nejsou dosud zalesněné a dbát ošetřování lesů na takovýchto půdách vzniklých,
- dbát, aby v lese nedocházelo především k pastvě dobytka, hrabání steliva (hrabanky), provádění neoprávněných těžeb a při těchto činnostech sledovat škodlivý hmyz a jiné škůdce a dávat uživateli lesa odborné pokyny, které pomohou napomáhat veškerým těmto škodám,
- vést operativní technickou a lesní hospodářskou evidenci o výsledcích plnění plánů,
- vyjadřovat se a podávat vysvětlení uživatelům lesa a ostatním orgánům ve všech otázkách týkající se správy lesů a hospodaření v nich,
- zajišťovat a provádět odborné školení pracovníků pověřených vedením lesní výroby, především v závodních školách práce.

Z uvedených povinností, které uvádí zákon a jeho prováděcí vyhlášky jednoznačně vyplývají povinnosti, které měl odborný lesní hospodář v tomto období. Protože byla zavedena povinnost odborné správy lesů a zároveň povinnost mít odborného lesního hospodáře, neexistoval příliš velký rozdíl v popisu pracovní náplně těchto dvou funkcí.

Zkoušky pro odborné lesní hospodáře

Zákon stanovoval, že lesní hospodářské celky mohou spravovat pouze odborní lesní hospodáři, jejich počet, s přihlédnutím na obhospodařovanou plochu, určí

ministerstvo. Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství předešlo úspěšné vykonání zkoušek pro lesní hospodáře i pro tyto funkce:

- vedoucí polesí,
- ředitel, jeho zástupce a odborní lesní pracovníci lesních závodů,
- ředitel, jeho zástupce a odborní lesní pracovníci podnikových ředitelství Státních lesů,
- ředitel, jeho zástupce a odborní lesní pracovníci Správy lesního hospodářství na MZLVH,
- ředitel, jeho zástupce a odborní lesní pracovníci organizací pro hospodářskou úpravu lesů a jejich poboček,
- pracovníci výzkumných ústavů a lesnických škol, pokud je jim svěřena péče o lesní hospodářství,
- odborní lesní pracovníci v oboru státní péče o lesy na okresních a krajských národních výborech.

Tyto skutečnosti vypovídají o tom, že zkouškám, které byly původně stanoveny pro odborné lesní hospodáře, byl přikládán význam v rámci celého tehdejšího lesního hospodářství, a proto byly tyto zkoušky povinností i pro výše uvedené profese.

Kvalifikace odborného lesního hospodáře

Potřebná kvalifikace odborného lesního hospodáře byla pro zákon č. 166/1960 Sb. upravena vyhláškou č. 77/1972, o kvalifikaci odborných lesních hospodářů. Tato vyhláška stanovila, že kvalifikaci potřebnou pro výkon funkce odborného lesního hospodáře splňují:

- absolventi lesnických fakult vysokých škol, kteří po absolvování školy pracovali v technické funkci po dobu minimálně tří let v provozní jednotce organizace lesního hospodářství,
- absolventi lesnických technických škol, kteří po absolvování školy pracovali v technické jednotce organizace lesního hospodářství minimálně po dobu šesti let,

- ti, kteří složili zkoušku pro odborné lesní hospodáře podle daných právních předpisů.

Tento zákon také nařizuje povinnost platit za odbornou správu 10 Kčs/ha pro JZD, 50-150 Kčs/ha pro soukromé rolníky s přihlédnutím na celkovou výměru jejich pozemků a 150/ha Kčs pro všechny ostatní uživatele a vlastníky lesa. Prováděcí vyhláška k tomuto zákonu č. 58/1968 Sb. upravovala tyto sazby na 40 Kčs/ha pro JZD, 80 Kčs/ha pro soukromé uživatele nad 1,5 ha, 40 Kčs/ha pro soukromé uživatele od 0,10 – 0,50 ha a na 25 Kčs pro soukromé uživatele do 0,10 ha.

5.5 Lesní zákon č. 61/1977 Sb.

Tento lesní zákon se zabývá pouze pojmem správa a užívání lesních pozemků. Vzhledem k politické situaci neřeší právo vlastnictví. Zákon říkal, že všechny lesní majetek je spravován státními organizacemi a je nezbytný pro potřeby obrany státu. Tyto organizace jsou přímo zodpovědné a řízené federálním ministerstvem národní obrany. Jiné státní organizace mohou spravovat lesní majetek jen zcela výjimečně a je k tomu potřebné povolení ústředního orgánu státní správy lesního hospodářství republiky.

Tento zákon byl doplněn vyhláškou č. 97/1977 Sb., o odborné správě lesů a příspěvcích za ni. Organizace, která zajišťuje odbornou správu lesů podle tohoto zákona, má za úkol především:

- zajištění a vypracování odborných plánů při plnění odborné správy,
- dohlížet, jak uživatelé hospodaří podle těchto schválených plánů a vedou přehled o výsledcích tohoto hospodaření,
- vypracovávat roční plány lesní výroby, dodávek dříví a opatření ke zlepšení plnění funkcí lesa,
- projednávat s uživatelem lesa způsoby provádění úkolů v pěstební činnosti,
- zajišťovat osivo a sazenice lesních dřevin pro obnovu lesů v odborné správě,
- vyznačovat těžbu a výchovné zásahy v lesních porostech,

- měřit a evidovat vytěžené dříví na místě těžby,
- vykupovat dříví,
- sleduje výskyt škůdců a všech škodlivých činitelů,
- podávat uživatelům lesa k jejich žádostem odborná vysvětlení,
- podávat řídicím orgánům lesního hospodářství pravidelnou zprávu o plnění úkolů v lesích
- vést evidenci lesních pozemků,
- udávat podmínky k zajištění rozdílu mezi skutečným a plánovaným stavem.

Uživatelé lesa jsou podle tohoto zákona povinni ve prospěch odborné správy lesů:

- účastnit se na výzvu odborné správy lesů projednání způsobu pěstební, těžební, popřípadě jiné činnosti v lesích, na místech, kde mají tyto úkoly být prováděny,
- postupovat při všech činnostech prováděných v lese podle pokynů odborné správy lesů,
- oznamovat organizaci zajišťující odbornou správu splnění všech úkolů, změny ve správě nebo jiné další změny, které se týkají užívání lesních pozemků.

Sazby stanovené touto vyhláškou pro uživatele lesních pozemků jsou:

- 10 Kčs/ha pro socialistické organizace, u nichž byl rozsah odborné správy lesů omezen,
- 40 Kčs/ha pro jednotná zemědělská družstva a jiné socialistické organizace,
- 100 Kčs/ha pro ostatní uživatele lesa nad výměru 0,50 ha,
- 50 Kčs/ha pro ostatní uživatele lesa nad výměru 0,10 ha,

- 25 Kčs/ha pro ostatní uživatele lesa pod výměru 0,10 ha.

Zákon o lesích z roku 1977 a jeho prováděcí vyhlášky obsahují formu odborné správy, která nelze téměř porovnat s odbornou správou lesa, tak jak ji známe dnes. Souhrnně by se dalo říct, že veškerou činnost potřebou pro odbornou lesní správu zajišťovala jedna instituce, která byla vrstvená do různých struktur. Tato instituce při výkonu odborné správy spolupracoval s uživatelem lesa, protože pojem soukromého vlastnictví lesa nebyl vzhledem k okolnostem a politické situaci v zákoně zmíněn.

Tabulka č. 1 – Porovnání sazeb za odbornou správu v podle zákona č. 61/1977 Sb. a č. 166/1960 Sb.

	Zákon č. 61/1977 Sb.	Zákon 166/1960 Sb.
Vlastník	Sazba (Kčs/ha)	Sazba (Kčs/ha)
Organizace	10	10
Pod 0,1 ha	25	25
0,1 – 0,5 ha	50	40
Nad 0,5 ha	100	
Nad 1,5 ha		80

Zdroj: Zákony č 61/1977 Sb. a 166/1960 Sb.

6. Analýza institutu OLH podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích

6.1 Odborný lesní hospodář – vymezení předmětu tohoto institutu

Institut odborného lesního hospodáře má za úkol zabezpečit odbornou správu lesů pro vlastníky lesů v České republice. Tato funkce je zřízena především z důvodu sjednoceného postupu v kvalifikovaném lesním hospodářství. V České republice je dnes velké množství osob (majitelů lesa) ač drobných, či rozsáhlých lesních komplexů, kteří nemají žádné lesnické vzdělání a tudíž nemohou zajistit odborné hospodaření se svým

majetkem. Odborný lesní hospodář pro tyto vlastníky zajišťuje hospodaření podle platného zákona a všech k němu vydaných právních předpisů. Výkon funkce odborného lesního hospodáře spočívá především v poradenství a dozoru nad stavem lesa. Odborný lesní hospodář je v některých případech nadřízeným vlastníka lesa.

Vlastník lesa má povinnost dle lesního zákona zajistit ve spolupráci s odborným lesním hospodářem hospodaření v lesích. Odborný lesní hospodář má za úkol zabezpečit pro vlastníka lesa odbornou úroveň hospodaření v lese podle platného lesního zákona a souvisejících právních předpisů k němu vydaných. V § 37 odst. 3 je vlastníkovvi lesa dána možnost svobodného výběru osoby odborného lesního hospodáře v souladu se zákonnými podmínkami. Pokud dojde k tomu, že si vlastník lesa žádného odborného lesního hospodáře sám nevybere, výkon této činnosti mu bude zajištěn ze zákona určenou právnickou osobou, která splňuje požadované podmínky.

Činnost odborného lesního hospodáře může vykonávat fyzická nebo právnická osoba, která má k této činnosti udělenou licenci orgánem státní správy lesů. Podmínky udělení této licence jsou uvedeny v šesté hlavě lesního zákona. Činnost odborného lesního hospodáře může také vykonávat vlastník pozemku na svém majetku sám a to, pokud splní podmínky odborného lesnického vzdělání a odborné lesnické praxe, i bez udělení licence. Tuto funkci nemůže vykonávat pracovník orgánu státní správy lesa v obvodu působnosti tohoto orgánu. Výjimkou je provozování této funkce na svém lesním majetku.

Pokud si vlastník lesa nevybere odborného lesního hospodáře sám, vykonává v lesích, pro které jsou zpracovány osnovy, funkci odborného lesního hospodáře právnická osoba, která v určeném území vykonává právo hospodaření ve státních lesích, pokud orgán státní správy lesů nerozhodne o pověření jiné právnické nebo fyzické osoby. Náklady na činnost odborného lesního hospodáře jsou hrazeny buďto vlastníkem lesa (nad 50 ha) nebo tyto náklady hradí stát (do 50 ha).

V lesním zákonu je v rámci základního ustanovení dále uvedena povinnost pro vlastníka lesa (jedná se o vlastníka lesa nad 50 ha nebo o vlastníka lesa, který má sice

výměru lesa menší než 50ha, ale i přesto se rozhodl hospodařit podle lesního hospodářského plánu), která mu ukládá nutnost uzavřít smlouvu o výkonu s odborným lesním hospodářem. Tento případ vlastníka hradí náklady na činnost odborného lesního hospodáře sám.

V lesním zákoně nejsou upraveny případy, kdy vlastník lesa nechce hospodařit podle lesního hospodářského plánu (jedná se o vlastníka pod 50 ha) a pro jeho území lesa nejsou zpracovány lesní hospodářské osnovy. Takovýmito vlastníkům zůstává ze zákona povinnost zajišťovat hospodaření v lesích v součinnosti s odborným lesním hospodářem, ale ne povinnost s odborným lesním hospodářem uzavřít smlouvu. V praxi je možné tuto povinnost dodržet opět pouze uzavřením smlouvy vlastníka lesa a odborného lesního hospodáře. Náklady na úhradu výkonu činnosti odborného lesního hospodáře v takovýchto případech lesní zákon neupravuje. Je však téměř jasné, že tyto úhrady budou na vlastníkovi lesa. Doporučení pro vlastníky takovýchto lesů je v tomto případě jednoznačné, tito vlastníci by měli uplatnit svou zákonnou možnost při zpracování lesních hospodářských osnov, nebo v rámci provádění jejich změn, požadavky na zařízeních svých lesů těmito lesními hospodářskými osnovami.

Zde se v lesním zákoně objevují jisté nedostatky. Vůbec zde nejsou řešeny případy, jak by měl postupovat vlastník lesa do 50 ha, pro jehož území nejsou zpracovány lesní hospodářské osnovy. Přestože takovýto vlastník má v zákonu zajištěn bezplatný výkon funkce odborného lesního hospodaření, vznikají případy, kdy dochází k rozporům o to, co vlastníkovi lesa na jedné straně zákon umožňuje, ovšem na druhé straně tuto skutečnost nelze realizovat. Orgán státní správy uloží výše uvedenému vlastníkovi lesa, pro který nejsou vypracovány lesní hospodářské osnovy a zároveň není zajištěna odborná úroveň lesního hospodaření, zákonná opatření k odstranění stávajících nedostatků. Pracovník státní správy v tomto případě postupuje podle lesního zákona

Mohou nastat případy, kdy odborný lesní hospodář je nadřazeným vlastníka lesa. Např. vlastník lesa nemůže provést v lese, ve kterém hospodaří bez schváleného lesního hospodářského plánu nebo bez protokolu o převzetí lesních hospodářských osnov, žádnou těžbu, pokud mu ji neodsouhlasí odborný lesní hospodář. Překročí li tato těžba 3

m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok, musí vlastník lesa, předem písemně vyrozumět orgán státní správy lesů a doložit vyjádření příslušného odborného lesního hospodáře. Na základě této žádosti rozhodne orgán státní správy lesů o tom, zda tuto těžbu povolí či nikoliv. Pokud žadatel neobdrží stanovisko do 30 dnů od podání své žádosti, může ji považovat za kladně vyřízenou a vlastní těžbu může provést. Na vydání tohoto stanoviska orgánu státní správy lesa se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

6.2 Podmínky vzniku funkce odborného lesního hospodáře

6.2.1 Vzdělání a praxe

Podmínkou pro výkon funkce odborného lesního hospodáře na území české republiky je vlastnění licence odborného lesního hospodáře. Povinností pro udělení této licence podle zákona o lesích je:

- vysokoškolské vzdělání lesnického směru a odborná praxe v lesnické činnosti minimálně 3 roky,
- úplné středoškolské vzdělání lesnického směru a odborná praxe minimálně deset let.

Odborné lesnické vzdělání musí žadatel doložit v žádosti o licenci podle vyhlášky 100/1996 Sb., kterou se stanovují náležitosti udělení licence buďto:

- diplomem o absolvování studia na lesnické fakultě příslušné vysoké školy, studijního oboru lesní inženýrství, ukončené státní závěrečnou zkouškou,
- vysvědčením o maturitní zkoušce na střední lesnické škole, studijní obor lesnictví nebo lesní hospodářství.

Podmínky praxe udělené touto vyhláškou pro získání licence jsou:

- do doby trvání odborné lesnické praxe se započítává pouze doba výkonu odborných činností v lesním hospodářství, za něž se považuje také hospodářská úprava lesů, lesnické školství, lesnický výzkum a státní správa lesů,
- všechny tyto doby se počítají, pouze pokud mezi jednotlivými činnostmi neuplynula doba, delší pěti let. Do doby výkonu praxe nelze započíst výkon základní vojenské služby.

Jak uvádí Drobník, Dvořák (2010), odborný lesní hospodář je zmiňován i v ustanovení § 2f odstavce 11 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, kde je uvedeno, že zemědělský podnikatel, který provozuje hospodaření v lese, splňuje odbornou způsobilost podle ustanovení § 2e odstavce 3 písmene g) tohoto zákona lesního zákona.

(11) Zemědělský podnikatel, podnikající podle § 2e odst. 3 písm. g), splňuje odbornou způsobilost podle odstavce 2 písm. b) prostřednictvím institutu odborného lesního hospodáře podle zvláštního právního předpisu 4i).

Určité problémy při udělování licence odborného lesního hospodáře mohou nastávat v případech, kde není úplně přesně uvedena informace, o jaký druh vysokoškolského vzdělání musí uchazeč jít, zda stačí pouze absolvování bakalářského oboru lesnického vzdělání nebo je nutný magisterský titul. Současně v tomto paragrafu není přesně uvedeno, jakou odbornou praxi by měl uchazeč mít absolvovanou. Tyto nedostatky by měly určitě být přesněji upraveny nějakou budoucí novelizací nebo vyhláškou, aby nedocházelo k situacím, kdy musí pracovník státní správy lesů posuzovat žádosti podle svých individuálních úsudků a tak může docházet k různému posuzování v rámci obcí s rozšířenou působností v České republice. Za současného stavu může docházet k rozporuplným situacím při udělování licence a žadatel nebo ten, který licenci uděluje, se zde nemůže jednoznačně opřít o konkrétní bod zákona, či vyhlášky.

Zaměstnanec orgánu státní správy lesů nemůže vykonávat činnost odborného lesního hospodáře. To se ovšem týká pouze obvodu působnosti státní správy, u které je zaměstnán a to ještě s výjimkou správy vlastního lesního majetku, který jako odborný lesní hospodář obhospodařovat může. Funkci odborného lesního hospodáře může tedy pracovník státní správy vykonávat mimo svůj obvod působnosti. Pracovník státní správy tudíž může být i žadatelem nebo vlastníkem licence odborného lesního hospodáře, aniž by tuto funkci současně vykonával.

Tabulka č. 2 – Vývoj vzdělání, praxe a zkoušek OLH v legislativě ČR

Zákon číslo:	Vzdělání	Praxe	Zkouška
250/1852	-Vídeňská škola zemědělská -lesnické školy v Bělé pod Bezdězem a Sovinci -gymnázia a reálky s povinnou les. praxí	-odstupňována podle vzdělání	- ano (5 předmětů)
166/1960	-vysokoškolské -středoškolské -absolventi zk podle zvláštního předpisu	-3 roky u VŠ -6 let u SŠ	- ano
61/1977	-majetek spravován státními organizacemi	-majetek spravován státními organizacemi	- ne
289/1995	- vysokoškolské - středoškolské s maturitou	- 3 roky u VŠ - 10 let u SŠ	- ne

Zdroj: Lesní zákony z r. 1852, 1960, 1977, 1995

6.2.2 Licence

Jedná se o specifickou formu státního povolení k výkonu některých odborných činností v lesním hospodářství. Ve většině případů se jedná o činnosti, které dříve byly vyhrazeny státu. Ve všech případech jde o činnosti, které jsou velmi důležité pro kvalifikované lesní hospodářství. Podle lesního zákona je licence potřebná k následujícím činnostem:

- ke zpracování lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov,
- k nakládání se semeny a sazenicemi lesních dřevin,
- k výkonu činnosti odborného lesního hospodáře.

Licence odborného lesního hospodáře je nutností k výkonu této funkce a v lesním zákoně je uvedena v § 41. Obecnými podmínkami pro udělení licence fyzické osobě podle tohoto zákona jsou:

- dosažení věku 18 let,
- státní občanství České republiky nebo občanství členského státu Evropské unie,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost.

Tyto podmínky jsou společné pro udělení všech licencí, které se v oblasti lesního hospodářství v České republice udělují. Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen:

- pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem licence,
- pro jiný trestný čin, spáchaný úmyslně, jestliže vzhledem k povaze licence a osobě žadatele o udělení licence je obava, že se dopustí stejného nebo podobného činu při provozování činnosti, která je předmětem licence.

Za právnické osoby musí splňovat obecné podmínky pro udělení licence její odpovědný zástupce. Touto osobou je podle zákona fyzická osoba ustanovená

právníckou osobou, která odpovídá za odbornou úroveň činnosti, která je licence předmětem.

Licence nemůže být udělena osobám, kterým byl soudem nebo správním orgánem udělen zákaz činnosti týkající se provozování předmětu činnosti licence. Licence nemůže být také udělena fyzické osobě, která zastává funkci vedoucího pracovníka ve státním podniku, státní organizaci nebo v obchodní společnosti zabývající se podnikáním, které je v oboru předmětu licence. Zaměstnanci státní správy lesů nemůžou být také držiteli licence, pokud to vylučují nebo omezují zákony, které upravují jejich pracovněprávní vztahy.

Rozhodnutí o licenci vydá buďto ministerstvo nebo orgán státní správy lesů, v jehož územním obvodu má fyzická osoba trvalý pobyt nebo právnická osoba sídlo. Pokud žadatel o licenci splní všechny podmínky, které pro slnění udělení licence musel splnit, vydá orgán státní správy lesů toto rozhodnutí, ve kterém uvede:

Pro fyzické osoby:

- jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo,
- obchodní jméno,
- identifikační číslo, bylo-li přiděleno,
- označení předmětu licence a její časový rozsah.

Pro osoby právnické:

- obchodní jméno, sídlo, právní forma a jméno a bydliště osoby nebo osob, které jsou jejím statutárním orgánem,
- identifikační číslo,
- osobní údaje odpovědného zástupce,
- označení předmětu licence a její časový rozsah.

Žádost o licenci

Náležitosti žádosti o licenci ukládá vyhláška č. 100/1996 Sb. Náležitosti podle této vyhlášky jsou pro fyzickou osobu:

- jméno a příjmení, trvalý pobyt, rodné číslo a číslo občanského průkazu,
- obchodní jméno, pokud pod tímto jménem podniká,
- identifikační číslo, bylo-li mu přiděleno,
- označení předmětu licence, o jejíž udělení je žádáno, popř. i doba, na kterou je licence žádána,
- úředně ověřenou kopii dokladu o dosažení odborného lesnického vzdělání,
- popis dosavadní odborné lesnické praxe žadatele s uvedením počtu let trvání praxe,
- výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší než šest měsíců.

Pro právnickou osobu:

- obchodní jméno, sídlo a právní forma žadatele,
- jméno a příjmení a trvalý pobyt osoby nebo osob, které jsou statutárním orgánem žadatele,
- identifikační číslo,
- výpis z obchodního rejstříku, který nesmí být starší než tři měsíce,
- označení předmětu licence, o jejíž udělení je žádáno, popř. i doba, na kterou je licence žádána,
- jméno a příjmení, trvalý pobyt, rodné číslo a číslo občanského průkazu odpovědného zástupce,
- úředně ověřenou kopii dokladu o dosažení odborného lesnického vzdělání odpovědným zástupcem,
- popis dosavadní odborné lesnické praxe odpovědného zástupce s uvedením počtu let trvání praxe,
- výpis z evidence Rejstříku trestů odpovědného zástupce ne starší než šest měsíců.

Vyhláška č. 100/1996 Sb. společně s hlavou šestou Zákona o lesích kompletně popisuje všechny náležitosti vydávání licence odborného lesního hospodáře. V udělování licence došlo ještě k drobným úpravám po 1. květnu roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie.

6.3 Práva a povinnosti odborného lesního hospodáře

Povinnosti odborného lesního hospodáře byly dříve upraveny v Metodickém pokynu Ministerstva zemědělství České republiky číslo 12/1996 z 30. 6. 1996. Podle tohoto metodického pokynu plní odborný lesní hospodář své povinnosti (minimálně) tím, že:

- spolupracuje s vlastníkem při kontaktu se zpracovatelem LHO, zejména při získávání podkladů a při uplatňování záměrů vlastníka,
- průběžně sleduje stav lesa, poskytuje vlastníkovi poradenskou činnost při prevenci v ochraně lesů, upozorňuje jej na škody způsobené zvěří a dalšími škodlivými činiteli, upozorňuje vlastníka na výskyt škodlivých činitelů, navrhuje mu nezbytná opatření a vyznačuje zjištěnou kůrovcovou hmotu k asanaci,
- poskytuje vlastníkovi poradenskou činnost při zajišťování a provádění činností vyplývajících z LHO, zejména při plnění zalesňovací povinnosti v ploše i dřevinné skladbě,
- poskytuje vlastníkovi poradenskou činnost v oblasti finančních příspěvků a služeb
- průběžně soustřeďuje podklady a vede LHE o plnění závazných ustanovení LHO a o provedené obnově lesa v jednotlivých porostních skupinách tak, aby vlastník mohl splnit zákonnou povinnost předkládání souhrnných údajů orgánu státní správy lesů,
- provádí instruktáž k vyznačení výchovných zásahů v porostech,
- informuje orgány SSL o případech, kdy vlastník přes průkazné upozornění neplní při hospodaření v lese základní povinnosti uložené mu lesním zákonem a předpisy vydanými k jeho provedení; pokud konkrétní vlastník nebude OLH

znám, předá OLH informaci o lesních porostech, v nichž hrozí kalamitní stav, nebo v nichž je třeba provést mimořádná opatření, přímo orgánům SSL,

- uskutečňuje kontakt s vlastníkem pokud možno osobním jednáním, není-li to možné, je nutno užít písemnou formu (není nutné používat doporučených dopisů); ústně předaný pokyn, jehož převzetí vlastník potvrdí (např. ve služebním deníku), má stejnou váhu jako forma písemná.

Tento metodický pokyn byl jakýmsi vodítkem pro odborné lesní hospodáře ve vymezení svých povinností. Metodický pokyn byl následně zrušen směrnicí Ministerstva Zemědělství číslo 40/2002 ze dne 15. 10. 2002. Tento metodický pokyn tak platil necelých šest let.

Po zrušení metodického pokynu tak vznikl stav, kdy povinnosti odborného lesního hospodáře nebyly a doposud nejsou zákonem přesně stanoveny. V současnosti lze tedy vycházet ze stručně formulovaných povinností uvedených v zákoně (§ 31 odst. 1 LZ, § 52 LZ, § 33 odst. 3 LZ, povinnosti OLH dle pravidel pro poskytování finančních příspěvků § 46 odst. 5 LZ) a jeho prováděcími vyhláškami (§ 1 písm. k) vyhlášky číslo 77/1996 Sb., § 2 odst. 2 vyhlášky číslo 139/2004 Sb., § 4 vyhlášky číslo 100/1996 Sb.) Podle těchto legislativní prvků lze vyčíst tyto povinnosti odborného lesního hospodáře.

- Povinnost obnovovat lesní porosty stanovištně vhodnými dřevinami a vychovávat je včas a soustavně tak, aby se zlepšoval jejich stav, zvyšovala jejich odolnost a zlepšovalo plnění funkcí lesa. Ve vhodných podmínkách je žádoucí využívat přirozené obnovy; přirozené obnovy nelze použít v porostech geneticky nevhodných.
- Povinnost při výkonu své činnosti důsledně dbát ochrany lesa a řádného hospodaření v něm.
- Povinnost provedení těžby jen se souhlasem odborného lesního hospodáře v lese, ve kterém vlastník lesa hospodaří bez schváleného plánu nebo bez protokolu o převzetí osnovy. Souhlas nelze odmítnout, není-li těžba v rozporu s ostatními ustanoveními tohoto zákona. Má-li těžba překročit 3 m³ na 1 ha lesa za

kalendářní rok, musí vlastník lesa, jakož i ten, kdo koupil stojící lesní porost, i ten, kdo provádí těžbu, předem písemně vyrozumět orgán státní správy lesů a doložit vyjádření příslušného odborného lesního hospodáře. Pokud orgán státní správy lesů nesdělí osobě, která jej písemně vyrozuměla o záměru provést těžbu, své stanovisko do 30 dnů ode dne doručení vyrozumění, může tato osoba těžbu provést. Na vydání tohoto stanoviska orgánu státní správy lesů se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

- Povinnost vedení evidence o odborných úkonech a o činnostech prováděných na základě udělené licence. Doklady vztahující se k těmto činnostem jsou povinny archivovat po dobu nejméně tří let po skončení kalendářního roku, ve kterém byla činnost vykonána nebo ukončena, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.
- Při zalesňování zajišťuje vlastník pozemku v součinnosti s odborným lesním hospodářem zpracování projektu zalesnění, který obsahuje skladbu dřevin podle druhů a jejich množství, a který je přílohou žádosti o vydání rozhodnutí za pozemky určené k plnění funkcí lesa.
- Vyjádření odborného lesního hospodáře k žádosti o odnětí nebo o omezení pozemků určených k plnění funkcí lesa.

Soupis pokynů a směrnic pro odborného lesního hospodáře lze najít, kromě lesního zákona, i v interním předpisu Lesů České republiky, s. p., v Pokynu generálního ředitelství č. 1/2005. Tyto pokyny lze požadovat za jakési standarty. Podle těchto směrnic patří mezi povinnosti odborného lesního hospodáře tyto činnosti:

- Spolupracuje s vlastníkem lesa (na základě písemné plné moci jej zastupuje) ve styku se zpracovatelem lesních hospodářských osnov, zejména při získávání podkladů a uplatňování záměrů vlastníka.
- Průběžně sleduje stav lesa, poskytuje vlastníkovu poradenskou činnost při prevenci v ochraně lesů, upozorňuje jej na škody způsobené zvěří a dalšími škodlivými činiteli v návaznosti na povinnosti vlastníka vyplývající z § 32 lesního zákona, upozorňuje jej na výskyt škodlivých činitelů a navrhuje mu nezbytná opatření. Po dohodě s vlastníkem vyznačuje zjištěnou kůrovcovou hmotu k asanaci.

- Na žádost poskytuje vlastníkoví lesa poradenskou činnost při zajišťování a provádění činností vyplývajících z lesních hospodářských osnov, zejména při plnění zalesňovací povinnosti v ploše a dřevinné skladbě.
- Na žádost poskytuje vlastníkoví komplexní poradenskou činnost s důrazem na oblast využití příspěvků, dotací a jiných finančních podpor státu na hospodaření v lesích. Na žádost vlastníka potvrzuje, že práce, na které žádá vlastník finanční podporu, jsou v souladu s lesním zákonem a dalšími stanovenými podmínkami.
- Potvrzuje kvalitu provedených prací, na které má být poskytnut příspěvek, a schvaluje projekt zalesnění nelesních pozemků.
- Na žádost vlastníka provádí instruktáž k vyznačení výchovných zásahů.
- Spolupracuje s vlastníkem při vedení lesní hospodářské evidence o plnění závazných ustanovení lesních hospodářských osnov, o provedené obnově lesa v jednotlivých porostních skupinách (etážích) a předává ji vlastníkoví lesa v termínu umožňujícím splnit jeho povinnost předkládání souhrnných údajů dle § 40 lesního zákona.
- Dává souhlas s provedením těžby v lesích, ve kterých vlastník lesa hospodaří bez schváleného LHP nebo převzaté osnovy.
- Vyjadřuje se k písemnému vyrozumění vlastníka lesa pro orgán státní správy lesů k těžbě, má-li těžba překročit 3m³ na 1ha lesa za rok (rozsah, umístění, způsob provedení).
- Vyjadřuje se k žádostem o odnětí pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa.
- Spolupracuje s vlastníkem pozemků na zpracování projektu zalesnění pozemků určených k plnění funkcí lesa.

V tomto pokynu jsou uvedeny i tzv. nadstandardní činnosti OLH:

- na žádost vlastníka vyznačování výchovných těžeb v porostech do 40 let,
- na žádost vlastníka vyznačování výchovných těžeb v porostech nad 40 let,
- na žádost vlastníka vyznačování obnovních těžeb,

- na žádost vlastníka zpracování návrhu prostorového rozmístění dřevin na obnovované (zalesňované) ploše,
- na žádost vlastníka zpracování návrhu ochrany lesních kultur a vylepšení kultur a nárostů do doby zajištění,
- další činnosti dle individuální dohody s vlastníkem lesa.

V připravované novele lesního zákona v tzv. právu „de lege ferenda“ (jedná se o právo budoucí, právo, které ještě nebylo schváleno, navržené do vlády v lednu roku 2011, jsou uvedené dost podstatné změny v § 37 Odborný lesní hospodář a to především v odstavci 6. Navíc přibyl nový odstavec číslo 8, ve kterém jsou uvedeny základní povinnosti odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát. Konkrétními změny jsou:

*(6) Pokud si vlastník lesa nevybere odborného lesního hospodáře sám, vykonává v lesích, pro které jsou zpracovány je povinnost zpracovat osnovy (§ 25 odst. 1), funkci odborného lesního hospodáře právnická osoba, která v určeném území vykonává právo hospodaření ve státních lesích, pokud orgán státní správy lesů nerozhodne o pověření jiné právnické nebo fyzické osoby. **Pověření výkonem funkce odborného lesního hospodáře může orgán státní správy lesů v odůvodněném případě na návrh vlastníka lesa nebo pověřeného odborného lesního hospodáře nebo z vlastního podnětu zrušit.***
(URL)

V tomto případě by tímto návrhem došlo k zesílení pravomocí odborných lesních hospodářů a také pravomocí orgánu státní správy lesa.

Konkrétní povinnosti odborného lesního hospodáře jsou podle práva de lege ferenda uvedeny v novém odstavci 8 připravované novely lesního zákona:

(8) Základní povinností odborného lesního hospodáře, jehož činnost podle odstavce 7 hradí stát, je:

- *a) sledovat stav lesa, upozorňovat vlastníka lesa na výskyt škodlivých činitelů a na škody jimi způsobené, navrhnout nezbytná kontrolní a obranná opatření a při zvýšeném výskytu škodlivých činitelů informovat orgán státní správy lesů,*

- *(b) upozorňovat vlastníka lesa na nutnost provedení těžby nahodilé; těžbu nahodilou, kterou je třeba provést, vyznačovat a stanovit termín a doporučit způsoby jejího provedení,*
- *c) navrhopvat vlastníku lesa vhodný způsob a postup obnovy lesa a doporučovat vhodný reprodukční materiál k obnově lesa,*
- *d) doporučovat vlastníku lesa provedení výchovných zásahů a na žádost vlastníka lesa zabezpečovat instruktáž k provedení prořezávek,*
- *e) vyznačovat těžby mýtní úmyslné a vyjadřovat se k návrhu těžby oznamované vlastníkem lesa orgánu státní správy lesů*
- *(f) potvrzovat, zda činnosti, na jejichž provedení žádá vlastník lesa finanční prostředky podle zvláštních předpisů, jsou co do rozsahu a kvality provedeny v souladu s právními předpisy o hospodaření v lesích,*
- *g) spolupracovat s vlastníkem lesa při vedení lesní hospodářské evidence,*
- *h) poskytovat vlastníku lesa odbornou pomoc při ochraně lesů, při pěstebních a těžebních činnostech, v oblasti finančních podpor na hospodaření v lesích, při zpracování návrhů lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov, i při dalších činnostech souvisejících s hospodařením v lesích,*
- *i) vést průkazným způsobem evidenci o prováděných odborných úkonech a činnostech, uchovávat doklady vztahující se k těmto činnostem po dobu nejméně 5 let a tuto evidenci včetně dokladů na vyžádání předložit orgánu státní správy lesů,*
- *j) oznamovat orgánu státní správy lesů ukončení výkonu činnosti odborného lesního hospodáře, a to 30 dnů předem, pokud je mu tato skutečnost známa, jinak neprodleně po tom, co se o této skutečnosti dozví,*
- *k) průkazným způsobem upozorňovat vlastníka lesa na všechny případy, kdy hrozí nebezpečí porušení povinností vyplývajících z tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení; pokud vlastník lesa nezjedná nápravu v rozsahu a v termínu stanoveném odborným lesním hospodářem, je odborný lesní hospodář povinen oznámit to orgánu státní správy lesů,*

- *l) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu své činnosti, a to i po skončení výkonu této činnosti.* (URL 13)

Tyto připravované změny, především konkrétní vymezení povinností by jednoznačně přispěly k lepší funkčnosti institutu odborného lesního hospodáře. Prozatím ovšem nebyl návrh na tyto změny uznán, protože se objevily určité nedostatky, a tak byl tento návrh novely lesního zákona stažen ještě před hlasováním. V zájmu samotného státu by měla být rychlá snaha o zařazení tohoto vymezení povinností pro odborné lesní hospodáře do novely zákona a to především pro to, že v současné době stát platí náklady na činnost odborných lesních hospodářů, aniž by mohl jednoznačně kontrolovat a zjišťovat, za jakou odbornou činnost vlastně platí. Odborný lesní hospodář má tudíž v současném právním systému ze zákona danou povinnost za svou činnost dostávat finanční náhradu, ovšem nikdo nedokáže konkrétně říci, co všechno by ze své funkce měl zastávat a vykonávat.

6.4 Finanční ohodnocení funkce odborného lesního hospodáře

Případy, kdy je činnost odborného lesního hospodáře hrazena z prostředků státu, byla upravena ve vyhlášce číslo 102/1996 Sb., o způsobu výpočtů nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát.

Tato vyhláška č. 102/1996 Sb., o způsobu výpočtů nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát, obsahovala především způsob výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře. Výše nákladů na činnost odborného lesního hospodáře se vypočítávala čtvrtletní pevnou sazbou za každý i započatý hektar výměry lesních pozemků každého vlastníka lesů. Při výměře lesních pozemků jednoho vlastníka lesa do tří ha činila sazba 50 Kč, při výměře lesních pozemků jednoho vlastníka lesa přesahující tři ha činila čtvrtletní sazba 40 Kč. Celkové čtvrtletní náklady byly součtem nákladů podle jednotlivých vlastníků.

Pokud fyzická nebo právnická osoba vykonávala činnost odborného lesního hospodáře pro více než 50 vlastníků lesa, mohl orgán státní správy lesů zvýšit čtvrtletní

pevnou sazbu až na 70 Kč za jeden ha celkové výměry součtu všech obhospodařovaných pozemků. Celkové náklady pak byly spočteny, jako součin výměry všech obhospodařovaných pozemků a sazby dané státem.

Tato vyhláška však byla následně upravena prováděcí vyhláškou číslo 191/1997 Sb., která také upravovala finanční ohodnocení odborného lesního hospodáře. Hlavní podstatou této nové vyhlášky bylo, že zvyšovala sazby z 50 Kč na 54 Kč pro výměru pozemků jednoho vlastníka do 3 ha a sazbu 40 Kč na sazbu 43 Kč u vlastníka při výměře lesních pozemků přesahujících 3 ha.

Obě tyto vyhlášky upravující finanční ohodnocení odborných lesních hospodářů vztahují své ohodnocení k jednotce plochy (hektaru) a časovým obdobím je pro ně čtvrtletí. Finanční ohodnocení tak vzniká jako součin výměry lesních pozemků (zaokrouhlených na celé hektary, vždy nahoru) a finanční sazby (dané vyhláškou) na jednotku plochy za časový úsek. Odborný lesní hospodář obhospodařuje téměř vždy pozemky více vlastníků a výpočet pro jeho finanční ohodnocení se vypočítává zvlášť pro každého vlastníka. Sazba stanovená vyhláškou se tak počítá zvlášť na každý započatý hektar u každého vlastníka.

Z brzké změny v původní vyhlášce o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře je patrné, že původní sazby uvedené ve vyhlášce z roku 1996 nebyly pro finanční ohodnocení odborných lesních hospodářů dostatečné a neodpovídaly poměru k nákladům na provoz této činnosti.

V roce 1998 byla vypracována nová vyhláška číslo 219/1998 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát. Touto vyhláškou byly zároveň zrušeny vyhlášky číslo 102/1996 Sb. a 191/1997 Sb., které do té doby finanční ohodnocení odborných lesních hospodářů upravovaly. Účinnosti nabyla tato nová vyhláška 1. ledna 1999.

Hlavní změnou, oproti předchozím dvěma vyhláškám, je skutečnost, že Ministerstvo zemědělství si zde nechává pravomoc každý rok oznámit ve Věstníku Ministerstva zemědělství sazbu pro výpočet výše nákladů na činnost odborného lesního

hospodáře. Tuto sazbu stanovuje podle průměrných nákladů na činnost odborného lesního hospodáře za předchozí kalendářní rok.

Tato nová vyhláška číslo 219/1998 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát, uvádí, že Ministerstvo stanoví sazbu za činnost odborného lesního hospodáře každý rok. Tuto sazbu stanoví podle průměrných nákladů na činnost odborného lesního hospodáře za předchozí kalendářní rok a oznámí ji ve Věstníku Ministerstva zemědělství. Celkové čtvrtletní náklady jsou součtem nákladů podle jednotlivých vlastníků.

Vývoj sazeb na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát podle vyhlášek a následně Věstníku Ministerstva zemědělství od roku 1996 po rok 2011, kdy došlo ke změně ve způsobu výpočtů těchto sazeb.

Tabulka č. 3 – Vývoj sazeb na činnost OLH

Rok	Pro majetky jednoho vlastníka do výměry 3 ha (Kč)	Pro majetky jednoho vlastníka nad výměru 3 ha (Kč)	Uvedeno v
1996	50	40	Vyhláška Mze 102/1996 Sb.
1997	54	43	Vyhláška Mze 191/1997 Sb.
1998	54	43	Vyhláška Mze 191/1997 Sb.
1999	57	46	Vyhláška Mze 218/1998 Sb.
2000	62	50	Věstník MZe z roku 2000
2001	67	53	Věstník MZe z roku 2000
2002	70	56	Věstník MZe z roku 2000

2003	74	59	Věstník MZe z roku 2000
2004	79	62	Oznámení sazeb pro rok 2004 č.j. 34010/2003- 5030
2005	82	64	Oznámení sazeb pro rok 2005 č.j. 43131/2004- 16220
2006	86	67	Oznámení sazeb pro rok 2006 č.j. 44676/2005- 16220
2007	90	70	Oznámení sazeb pro rok 2007 č.j. 39861/2006- 16220
2008	93	72	Oznámení sazeb pro rok 2008 č.j. 40064/2007- 16220
2009	98	76	Oznámení sazeb pro rok 2009 č.j. 40232/2008- 16220
2010	98	76	Oznámení sazeb pro rok 2010 č.j. 33653/2009

Zdroj: Vyhlášky (1996-1998), Věstníky MZe (2000-2003), Oznámení sazeb (2004-2010), (URL 10, 11)

V roce 2011 došlo k významné změně ve způsobu výpočtu sazeb nákladů na činnost odborného lesního hospodáře. V oznámení Ministerstva Zemědělství ze dne 11. 11. 2010 stanovuje sazbu ve výši 0,93 Kč na 1 ha lesních pozemků a 1 kalendářní den pro výpočet čtvrtletně nárokových nákladů (náhrad) na činnost odborného lesního hospodáře. Čtvrtletní sazby byly nahrazeny sazbami denními. Je to pokrok především v placení odbornému lesnímu hospodáři v průběhu čtvrtletního období, kdy novému odbornému lesnímu hospodáři ještě nemohlo být placeno, zatímco starý odborný lesní hospodář stále pobíral čtvrtletní sazbu, i přesto, že již tuto funkci ve skutečnosti

nevykonával. Druhá hlavní změna v sazebníku 2011 je snaha o sjednocení výše náhrady pro odborné lesní hospodáře na majetcích do 3 ha a nad 3 ha. Ke změně došlo především u odborných lesních hospodářů, u kterých bylo vycházeno z tzv. průměrné výměry, kdy většina odborných lesních hospodářů měla průměrně pod 3 ha a tudíž vyšší sazbu při finančním ohodnocení.

Pro rok 2012 začala platit nová vyhláška Ministerstva zemědělství číslo 423/2011 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát.

Výše nákladů se podle této vyhlášky stanoví jako součet nákladů za kalendářní dny, kdy odborný lesní hospodář vykonával svou funkci pro vlastníky lesa. Náklady na jeden kalendářní den jsou součinem celkové výměry pozemků určených k plnění funkcí lesa všech vlastníků a pevně stanovené sazby na hektar a den. Sazba se stanovuje podle průměrných nákladů na činnost odborného lesního hospodáře a činí 1,20 Kč na hektar a den. Náklady na výkon funkce odborného lesního hospodáře se vypočítávají za uplynulé kalendářní čtvrtletí. Celkové čtvrtletní náklady se zaokrouhlují na celé koruny dolů. Tento způsob úhrady nákladů je platný v současné době při výpočtu nákladů na činnost odborných lesních hospodářů.

6.5 Náklady na činnost odborného lesního hospodáře

Tabulka č. 4 - Náklady na činnost OLH za období 1996 - 2010

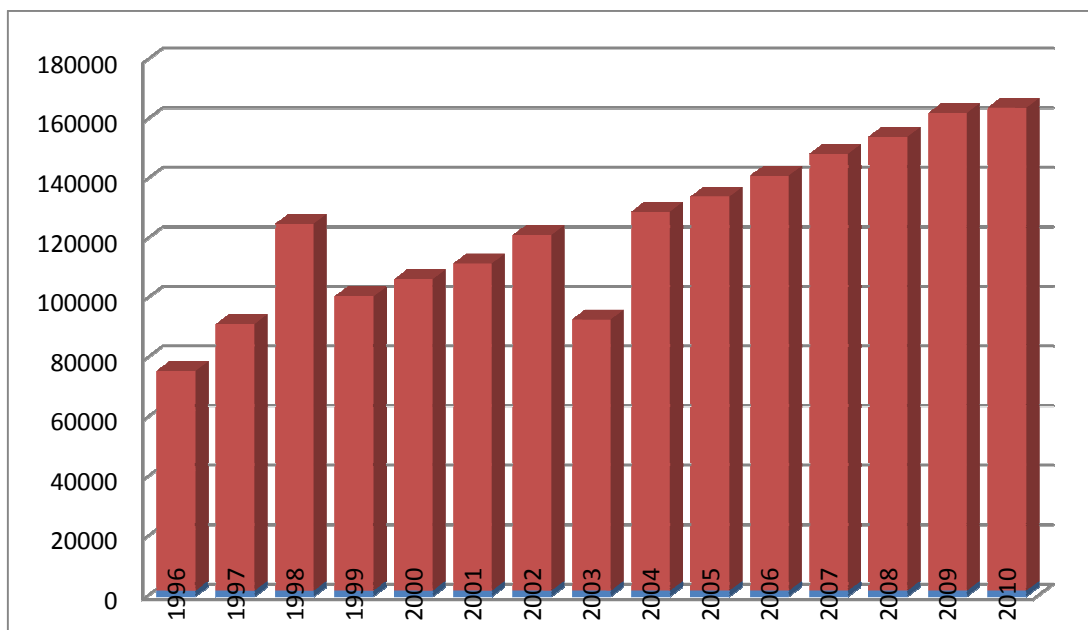
Rok	Poskytnuto (v tis. Kč)	Vyčerpáno (v tis. Kč)	Na ploše (v tis. ha)
1996	73820	73820	
1997	89517	86791	
1998	123183	122180	

1999	98810	98650	340,5
2000	104517	104063	343,5
2001	109818		340
2002	119400		338
2003	91000		336
2004	127200		385
2005	132300		412
2006	139300		414
2007	146600		418
2008	152400		421
2009	160300		415
2010	162100		408

Zdroj: Zelené zprávy MZe 1996 – 2010 (URL)

Zelené zprávy obsahují vyčíslení nákladů na činnost odborného lesního hospodáře pro lesní pozemky, pro které jsou zpracovány osnovy a vlastník lesa si nevybral odborného lesního hospodáře sám. Jedná se o vlastníky lesů do 50 ha. Jedná se o tzv. finanční povinnost státu, která vyplývá z lesního zákona.

Graf č. 3 – Vývoj nákladů na činnost OLH (údaje jsou v tis. Kč)

Zdroj: Zelené zprávy MZe 1996 – 2010

Náklady se postupně zvýšily za období 1996 – 2010 ze 74 mil. Kč na 162 mil. Kč. Meziroční výkyvy, jako např. v letech 1998 a 2003, jsou způsobeny tím, že v těchto letech proběhla změna způsobu výpočtu a hodnocena byla jen tři čtvrtletí a zbylé čtvrtletí bylo splaceno v následujícím roce. V Zelených zprávách byly do roku 2000 zvláště členěny náklady státem poskytnuté a náklady vyčerpané. Od roku 1999 jsou navíc uváděny i údaje, na jaké ploše je tato činnost odborného lesního hospodáře hrazena.

Náklady na činnost odborného lesního hospodáře u LČR jsou vyčísleny jako úplné vlastní náklady na státní zakázky. Za období 2007-2010 jsou tyto náklady průměrně 27 Kč na hektar. Celkový průměr těchto nákladů za stejné období činí 37 mil. Kč. (URL 12)

6.6 Sankce a zánik institutu odborného lesního hospodáře

V současné legislativě, kdy činnost odborného lesního hospodáře je provozována na základě vydané licence, existuje pouze jediná možnost sankce vlastníka licence a současného zániku funkce odborného lesního hospodáře, kterou vykonává, a to odebrání licence orgánem státní správy lesa. Podle lesního zákona lze licenci odebrat z důvodu:

- pokud o to držitel licence sám požádá,
- pokud držitel licence poruší podmínky stanovené rozhodnutím o udělení licence nebo podmínky stanovené lesním zákonem,
- pokud byl držitel licence zakázán soudem nebo správním úřadem zakázán výkon činnosti týkající se provozování licence, po dobu, kdy tento zákaz trvá.

Licence může podle zákona zaniknout pouze:

- smrtí držitele licence, v případě, že jde o fyzickou osobu,
- zánikem právnické osoby

V současné legislativě je zánik institutu odborného lesního hospodáře řešen nedostatečně. V podstatě je řešeno pouze odebírání licence a nejsou vůbec řešeny sankce a pokuty, které mohou hrozit držiteli licence za drobné nebo opakované přestupky.

6.6 OLH u LČR

Lesy české republiky, s. p., vykonávají funkci odborného lesního hospodáře nejen v lesích ve vlastnictví státu, ale také v lesích jiných vlastníků. LČR je držitelem licence odborného lesního hospodáře, jako právnická osoba. U LČR jsou dvě základní formy odborného lesního hospodáře:

- První forma zabezpečuje odborné úrovně hospodaření v lesích, pro které se zpracovávají lesní hospodářské osnovy. Náklady na tuto činnost hradí stát.

- Druhá forma spočívá ve výkonu funkce OLH pro vlastníky lesů za úhradu na základě smlouvy o výkonu činnosti OLH.

Pracovníkem, který zabezpečuje řádné plnění funkce je u LČR lesní správce a ředitel lesního závodu. Tito pracovníci mohou postoupit vybrané pravomoci tzv. výkonným OLH (revírníkům, polesným).

Tabulka č. 5 – Výkon funkce OLH u LČR (údaje jsou v ha)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
OLH ze zákona	270 888	284 505	281 339	277 152	276 222	269 187
OLH smluvní	17 166	11 120	10 333	10 425	11 604	12 457
Celkem	288 054	295 625	291 672	287 577	287 826	281 644

Zdroj: (URL 9)

Nad rámec zákona u LČR stanovena zkouška způsobilosti pro praktický výkon funkce odborného lesního hospodáře. Účelem zkoušky je prověření znalostí a praktických dovedností zejména v:

- schopnost syntézy teoretických znalostí získaných studiem a nabytých praktických zkušeností (vypracování projektu hospodaření a praktická část zkoušky),
- ověření potřebných odborných znalostí, které jsou základem uznaného odborného vzdělání - ochrana lesů, pěstování lesů, hospodářská úprava lesů, ekonomika lesního hospodářství, lesnická legislativa, lesnická politika (teoretická část zkoušky).

(URL 9)

7. Institut odborného lesního hospodáře v zahraničí

7.1 Slovensko

Institut odborného lesního hospodáře je na Slovensku, podobně jako u nás, uveden v lesním zákonu. Jedná se o Zákon o lesích č. 326/2005 Z. z. Odborným lesním hospodářem se zaobírá Čtvrtý oddíl – Odborný lesní hospodář a odborná správa lesů, § 47 Odborný lesní hospodář.

7.1.1 Vymezení a podmínky vzniku funkce OLH na Slovensku

Odborným lesním hospodářem je podle tohoto paragrafu fyzická osoba, která je odborně způsobilá k výkonu činností uvedených v zákonu. Podmínkou na výkon těchto činností je zápis v registru odborných lesních hospodářů, který vede příslušný orgán státní správy lesního hospodářství. Činnost hospodáře může právnická osoba zabezpečovat jen prostřednictvím fyzické osoby, která je jejím společníkem, členem nebo zaměstnancem v pracovním poměru dohodnutém na dobu neurčitou a zároveň není společníkem, členem nebo zaměstnancem jiné právnické osoby zabezpečující činnost hospodáře.

Povinné vzdělání, které potřebuje slovenský odborný lesní hospodář a je předpokladem odborné způsobilosti je ze zákona:

- vysokoškolské vzdělání lesnického zaměření druhého stupně a nejméně tříletá praxe v lesnických činnostech,
- vysokoškolské vzdělání lesnického zaměření prvního stupně a nejméně pětiletá praxe v lesnických činnostech,
- nebo vyšší odborné vzdělání lesnického zaměření nebo úplné střední odborné vzdělání lesnického zaměření a nejméně pětiletá praxe v lesnických činnostech.

Praxí v lesnických činnostech se rozumí vykonávání činností souvisejících s povinnostmi a oprávněními odborného lesního hospodáře po dosažení příslušného vzdělání.

Odborný lesní hospodář je pro svou funkci způsobilý, pokud je držitelem osvědčení o odborné způsobilosti, které vydává příslušný orgán státní správy lesního hospodářství. Osvědčení vydá příslušný orgán po splnění povinného vzdělání a povinné praxe a následném splnění zkoušek, které žadatel vykoná před komisí jmenovanou ministerstvem zemědělství slovenské republiky.

Slovenský lesní zákon vymezuje funkci odborného lesního hospodáře podobně jako zákon český. Jedná se, ale o zákon z roku 2005, takže lze předpokládat jeho lepší propracovanost a funkčnost, než u zákona našeho. Jednotlivé odstavce tohoto zákona považují za propracovanější a daleko lépe formulované v porovnání s naším zákonem, ve kterém je velké množství neúplných a nedopracovaných věcí, podle kterých se má český odborný lesní hospodář a státní správa řídit. Myslím si, že by si měli čeští zákonodárci vzít příklad ze slovenské legislativy a postupovat podle ní ve své připravované novele.

7.1.2 Zkoušky OLH na Slovensku

Ministerstvo zemědělství Slovenské republiky stanovuje povinnost vykonat zkoušky pro odborné lesní hospodáře, jako jednu s podmínek získání odborné způsobilosti pro výkon této funkce. Podmínky, které musí uchazeč splňovat jsou uvedeny ve vyhlášce č. 451/2006 z. z., o odborném lesním hospodáři. K žádosti o absolvování těchto zkoušek musí žadatel přiložit:

- doklad o vzdělání,
- doklad o absolvování praxe v lesnické činnosti potvrzených obhospodařovatelem lesa, společně s popisem vykonávaných lesnických činností,
- doklad o zaplacení správního poplatku.

Obsah zkoušek pro odborné lesní hospodáře je ověření vědomostí a schopností žadatele, které potřebuje pro výkon této funkce. Zkouškou se ověřují vědomosti v těchto okruzích:

- pěstování lesů,

- těžba dřeva, doprava dřeva, ochrana dřeva a ekologické technologie,
- hospodářská úprava lesů a realizace lesních hospodářských plánů, lesní hospodářská evidence a pozemková evidence,
- všeobecně závazné právní předpisy na úseku lesního hospodářství a ochrany přírody a krajiny,
- ochrana lesů a lesotechnické meliorace.

Zkoušku absolvuje žadatel před pětičlennou komisí, ve které může ve funkci předsedy této komise sedět pouze osoba s vysokoškolským vzděláním lesnického zaměření druhého stupně, která je držitelem osvědčení o odborné způsobilosti odborného lesního hospodáře nebo osvědčení o odborné způsobilosti k vyhotovování lesních hospodářských plánů, nebo osvědčení o odborné způsobilosti zaměstnance státní správy lesního hospodářství.

Samotná zkouška se skládá ze dvou částí a to písemné a ústní. Písemná část zkoušky se vykonává formou testu. Žadatel musí pro úspěšné absolvování písemné části zodpovědět správně minimálně 70 % otázek z každé zkoušené oblasti. Pokud toto splní, následuje ústní část zkoušky, ve které žadatel dokazuje odborné znalosti a praktickou zručnost při výkonu povinností odborného lesního hospodáře. Pro úspěšné absolvování zkoušky se musí vyslovit minimálně čtyři z pěti zkoušejících komisařů. Hodnocení „prospěl“ nebo „neprospěl“ si žadatel vyslechne ihned po ukončení zkoušky. O výsledku každého žadatele je vystaven samostatný protokol, který je bezodkladně předložen příslušnému krajskému lesnímu úřadu podle místa trvalého pobytu žadatele. Pro úspěšného absolventa zkoušek ještě následuje povinnost předložit žádost o vydání odborného osvědčení, kterou předá na příslušném krajském lesním úřadě.

7.1.3 Registr OLH na Slovensku

Jednou s podmínek vzniku funkce odborného lesního hospodáře, kterou ukládá zákon, je zápis každého odborného lesního hospodáře v registru odborných lesních hospodářů. Tento registr obsahuje o každém žadateli tyto informace:

- údaje o hospodáři, a to, jméno, příjmení, titul, datum a místo narození, číslo občanského průkazu a místo trvalého pobytu,
- číslo, místo a datum vydání osvědčení,
- záznam o porušení povinnosti hospodáře,
- místo a datum odnětí osvědčení, číslo rozhodnutí o odnětí osvědčení a čas, na který bylo odňaté,
- údaje o vyškrtnutí z registru

Evidenci žádostí o vykonání zkoušek odborného lesního hospodáře a registr odborných lesních hospodářů vede ministerstvo zemědělství

Tato vyhláška, která hovoří o pravidlech skládání povinných zkoušek pro odborné lesní hospodáře, je na území Slovenska platná hned od zavedení platnosti lesního zákona. Nenastali tak problémy, které by nastaly v České republice, kdyby nyní byly zavedeny povinné zkoušky. Povinnost vykonat zkoušku, která je nutná k odborné způsobilosti vykonávat funkci odborného lesního hospodáře, je na Slovensku velice dobře zpracovaná a i její funkčnost v praxi je dobrá. Pokud by u nás byly povinné zkoušky také zavedeny, bylo by možné vycházet také ze slovenské legislativy, podobně jako při novele zákona ve vymezení funkce odborného lesního hospodáře a jeho nových právech a povinnostech.

7.1.4 Povinnosti a práva OLH na Slovensku

Povinnosti odborného lesního hospodáře zde, na rozdíl od nás, poměrně přesně definuje lesní zákon. Odborný lesní hospodář podle zákona usměřňuje činnosti a hospodaření v lese a při tom je povinný:

- připravovat podklady a spolupracovat při vyhotovování a schvalování plánu a kontrole plnění plánu,
- usměřňovat realizaci plánu a opatření uložených na ochranu lesa,
- dohlížet na vhodnost reprodukčního materiálu k obnově lesa,
- kontrolovat a evidovat práce vykonané v lese,
- vést lesní hospodářskou evidenci a evidenci podle zvláštního předpisu,

- sledovat stav a vývoj škodlivých činitelů v lesích a v součinnosti s obhospodařovatelem lesa předkládat o nich hlášení orgánu státní správy lesního hospodářství a lesnické ochranné službě,
- navrhovat preventivní opatření na ochranu lesů a předcházet vlivu škodlivých činitelů a dohlížet na jejich realizaci,
- navrhovat k uznání semenné zdroje a zabezpečovat opatření na záchranu a reprodukci genetických zdrojů hlavních lesních dřevin,
- navrhovat environmentálně příznivé technologie při činnostech souvisejících s hospodařením v lesích,
- upozorňovat obhospodařovatele lesa a orgán státní správy lesního hospodářství na každou činnost, která je v rozporu s právními předpisy na úseku lesního hospodářství,
- zabezpečit a kontrolovat vyznačení těžby a vydávat písemný souhlas s výkonem těžby,
- vykonávat odbornou správu lesů na základě rozhodnutí příslušného orgánu státní správy lesního hospodářství,
- každých pět let se zúčastnit školení organizovaného ministerstvem.

Odborný lesní hospodář může vykonávat svou činnost pro jednoho vlastníka lesa nebo pro více vlastníků lesa, jejich souhrnná výměra nepřesáhne 2000 hektarů. Na výměře větší než 2000 hektarů může hospodář vykonávat činnost při uceleném hospodaření v lesích tak, že na každých dalších, i započatých 1000 ha, zaměstná právnickou nebo fyzickou osobu nejméně s úplným středním odborným lesnickým vzděláním, nebo pokud s výkonem hospodáře na výměře větší než 2000 ha souhlasí příslušný úřad státní správy lesního hospodářství, který ve svém souhlase určí výměru lesních pozemků, na kterých bude hospodář svou činnost vykonávat.

Funkci odborného lesního hospodáře nesmí vykonávat zaměstnanec orgánu státní správy lesního hospodářství. To neplatí, pokud jde o jeho vlastní majetek nacházející se mimo území obvodu jeho působnosti. Náklady na činnost odborného lesního hospodáře platí v porovnání s naší legislativou pouze vlastník lesa.

7.1.5 Práva OLH na Slovensku

Odborný lesní hospodář má na základě lesního zákona vymezena práva pro výkon své funkce a je oprávněn:

- předkládat požadavky a připomínky k návrhu plánu,
- vykonat úpravu plánu,
- navrhnout vlastníkovvi, správci nebo obhospodařovateli lesa předčasnou obnovu plánu nebo změnu plánu,
- dát souhlas k vykonání nahodilé těžby nad objem předepsaný plánem pro lesní celek nebo vlastnický celek,
- navrhovat postup rekonstrukce lesa, pokud nebyl určený plánem,
- navrhovat projekty ozdravných opatření.

Podobně, jako základní vymezení odborného lesního hospodáře, jsou ve slovenském lesním zákoně, daleko lépe uvedeny i jeho povinnosti a práva. Každý, kdo vykonává jakoukoliv funkci ošetřenou zákonem, by jistě rád uvítal, když by byla jeho funkce přesně klasifikována a nemohlo tak docházet k případným dvojsmyslům. Odborný lesní hospodář, který svou funkci vykonává na Slovensku, má tedy v porovnání s tím hospodářem, který vykonává svou funkci na území České republiky, jednoznačnou výhodu v tom, že se ve své funkci řídí jakýmsi „mantinely“, které tomu českému, jako legislativní opora, chybí.

7.1.6 Zánik funkce OLH na Slovensku

Zánikem funkce odborného lesního hospodáře se ve slovenské legislativě rozumí vyškrtnutí z registru odborných lesních hospodářů. Toto vyškrtnutí může následovat po opakovaném drobném porušení práv a povinností odborného lesního hospodáře nebo po hrubém porušení těchto práv a povinností. Tyto přestupky mohou být řešeny pouze

pokutou na základě závažnosti a individuálního posouzení každého přestupku. O těchto všech skutečnostech rozhoduje příslušný krajský orgán státní správy lesů.

7.1.7 Vlastnická struktura slovenských lesů

Státní subjekty využívají 54,8 % z celkové výměry lesa, zatím co ve vlastnictví státu je pouze 40,9%. Jako druhým největším vlastníkem lesů jsou společenstva, která mají ve vlastnictví 26% z celkové výměry lesů a využívají 27,4% lesů. Třetím největším vlastníkem je soukromý sektor a to s 13,4% z celkové výměry lesů. (URL)

Tabulka. č. 6 - Struktura lesů dle vlastnictví a využívání

Kategorie	Druh vlastnictví						
	Státní	Obecní	Soukromé	Společenstva	Církevní	Polnohospodářská družstva	Neznámé
	Lesní půda, ha/%						
Vlastnictví	791 660	188 054	260 376	502 881	58 526	5 603	130 584
	40,9	9,7	13,4	26,0	3,0	0,3	6,7
Využívání	1 059 940	175 331	134 390	531 828	31 107	5 088	0
	54,8	9,0	6,9	27,4	1,6	0,3	0

(Lacko, 1986)

Tabulka č. 7 - Srovnání České a Slovenské legislativy týkající se OLH

	Česká republika	Slovensko
Lesní zákon z roku	1995	2005
Povinnosti OLH dané zákonem	Ano, neúplně specifikované zákonem, v současnosti připravován nový návrh	Ano, přesně specifikované lesním zákonem
Práva OLH dané zákonem	Ne	Ano, přesně specifikované lesním zákonem
Potřebná praxe pro výkon funkce OLH	Ano, nedostatečně formulovaná	Ano, poměrně dobře ošetřena zákonem
Registr OLH	Ne, neexistuje ani kompletní seznam udělených licencí OLH	Ano, ustanoven vyhláškou
Zkoušky potřebné pro výkon funkce OLH	Ne	Ano, povinnost vykonat zkoušku pro způsobilost OLH, zkouška je zajišťována ministerstvem zemědělství
Způsob úhrady plateb za výkon funkce OLH	Stát nebo vlastník lesa	Vlastník lesa
Maximální výměra daná zákonem pro výkon funkce OLH	Ne	Ano, 2000ha, zákon stanovuje výjimky

7.1.8 Zhodnocení srovnání české a slovenské legislativy týkající se OLH

Z uvedených bodů lesního zákona platného na Slovensku a z uvedené tabulky jednoznačně vylívá, že institut odborného lesního hospodáře na Slovensku je v porovnání s odborným lesním hospodářem v naší legislativě jednoznačně lépe vyřešen. Téměř ve všech bodech, kde české zákony vykazují neúplnosti a nedokonalosti je slovenský lesní zákon daleko pružnější a flexibilnější. Velmi dobře je na Slovensku vyřešen systém zkoušek, které jsou potřebné pro výkon funkce odborného lesního hospodáře a také systém práv a povinností odborného lesního hospodáře. Myslím si, že slovenští zákonodárci si velmi chytře počkali několik let na to, jakým způsobem bude fungovat legislativa České republiky, a při tvorbě svého zákona o odborném lesním hospodáři se vyhnuli veškerým legislativním opatřením, která u nás nefungují a naopak doplnili to, co u nás v zákonech chybí a to o čem se u nás zatím pouze jen jedná. Hlavně kvůli těmto faktům považuji slovenskou legislativu týkající se odborného lesního hospodáře za výrazně propracovanější a dokonalejší. Slovenské formulace zákona o odborném lesním hospodáři by tudíž mohla velmi dobře zafungovat, jako vzor při tvorbě nových legislativních úprav v našem systému.

7.2 Spolková republika Německo

System zákonodárství, týkající se lesního hospodářství Spolkové republiky Německo, se svým charakterem i postavením podstatně liší od našeho běžně známého systému. V Německu je ustanoven Spolkový zákon o lesích, který je závazně platný pro celé území státu. Tento zákon pochází z roku 1975 a naposledy byl upravován v roce 1998. Funguje jako jakýsi vzor, který slouží všem zemím spolkové republiky k tomu, aby podle něho zpracovaly a zavedly svůj konkrétní zákon platný pro každou spolkovou zemi samostatně. V zákoně je uvedena skutečnost, že všechna ustanovení tohoto zákona jsou rámcovými předpisy pro zákonodárství spolkových zemí a všechny země jsou povinny vydat vlastní předpisy včetně vhodných úprav pro každou konkrétní zemi.

Funkce odborného lesního hospodáře není v tomto zákoně uvedena. System správy lesů v tomto zákoně hovoří spíše o propracovanosti státní správy lesů, která má

za úkol spolupracovat při správě lesů s jeho vlastníkem. Vlastníkem lesa je podle spolkového zákona buďto:

- Stát - státním lesem ve smyslu tohoto zákona se rozumí les, který je ve výlučném vlastnictví federace nebo některé spolkové země a les ve spoluvlastnictví některé spolkové země, pokud se na něj podle předpisů spolkových zemí pohlíží jako na státní les.
- Obec - obecním lesem ve smyslu tohoto zákona se rozumí les, který je ve výlučném vlastnictví obcí, svazů obcí, účelových svazů a ostatních veřejnoprávních institucí, ústavů a nadací; výjimkou je les náboženských společností a jejich zařízení a les krajově specifických místních společenství (společné lesy), pokud se na něj podle předpisů spolkových zemí nepohlíží jako na les obecní.
- Soukromník - soukromým lesem ve smyslu tohoto zákona se rozumí les, který není státním lesem ani obecním lesem.

Podle toho, kdo je vlastníkem lesa, je v Německu dělena i organizace státní správy a systém státního dozoru nad lesy a plněním funkce lesa. Dozor a cílené hospodaření s lesy je v německém spolkovém zákoně zajištěn už v tom, že lesy jsou sdružovány do forem lesního provozního společenství, lesního provozního svazu a lesního hospodářského sdružení.

Lesní provozní společenství

Lesní provozní společenství jsou soukromoprávní spojení majitelů pozemků, jejichž účelem je zlepšit obhospodařování souvisejících lesních ploch a zlepšení zalesňování některých pozemků, a zejména překonat nevýhody malé plošné výměry, nevhodných tvarů pozemků, roztříštěnosti ploch, jejich nedostatečného zpřístupnění nebo dalších strukturálních nedostatků. Lesní provozní společenství musí nadále splňovat alespoň jeden s bodů uvedených ve spolkovém lesním zákoně, kterým se musí ve svém chodu řídit. Lesní provozní společenství podléhá uznání a následně zákonům příslušné spolkové země.

Lesní provozní svaz

Lesní provozní svaz lze vytvořit jen pro lesnický mimořádně nepříznivě strukturovaná území. Jeho účel je jinak podobný účelu lesní provozní společnosti. Jeho zřízení či odvolání také následně podléhá konkrétnímu spolkovému zákonu.

Lesní hospodářské sdružení

Lesní hospodářská sdružení jsou soukromoprávní spojení uznaných lesních provozních společenství, lesních provozních svazů nebo lesnických družstev či podobných spojení vytvořených podle právních předpisů spolkových zemí, včetně společných lesů za výlučným účelem působení na přizpůsobování lesnické produkce a odbytu lesnických produktů požadavkům trhu.

Všechna tato sdružení podléhají ve spolkové legislativě dozoru, který je upraven v podle právních předpisů dané spolkové země. Vlády spolkových zemí jsou tímto zákonem zmocněny, aby vyhláškami upravily podrobnosti týkající se oprávnění dozorových orgánů. Tato zmocnění mohou přenést na nejvyšší zemské orgány. Tyto instituce jsou prvním stupněm spolkové ochrany lesa a zajištěním odborného dozoru. Ve spolkovém zákoně je dále ještě zmíněna spolková inventarizace lesů, která by mohla být také brána jako forma dohledu a dozoru nad lesy v Německu. Další konkrétnější zákonná ustanovení týkající se odborného dozoru nad německými lesy jsou převedena do kompetencí jednotlivých spolkových zemí.

7.2.1 Saský lesní zákon

Orgány lesní správy Svobodného státu Sasko jsou:

- Státní ministerstvo jako nejvyšší orgán lesní správy,
- zemské lesnické prezidium jako vyšší orgán lesní správy,
- státní a obecní lesní úřady jako nižší orgány lesní správy.

Úkoly a kompetence orgánů lesní správy

1. obhospodařování a správu státních lesů Svobodného státu Sasko,

2. lesnicko-technické vedení podniků a lesnickou revírní službu v obecních lesích,
3. poradenství a technickou pomoc v soukromých lesích,
4. realizaci lesnických dotačních opatření,
5. výkon lesního dozoru a ostrahy lesa,
6. lesnické rámcové plánování a ostatní odborné plánování pro lesní hospodářství,
7. provádění průzkumů stanovišť, mapování funkcí lesa, lesnické rámcové plánování, inventury stavu lesa, středně a dlouhodobé plánování, revize, analýzy, taxace hodnoty lesa a odhad škod a vypracovávání ostatních lesnických posudků,
8. provádění praktických pokusných a výzkumných úkolů v oblasti lesnictví a v oboru péče o krajinu a tvorby krajiny z hlediska výzkumu mnohostranných funkcí lesa a jeho vztahu k životnímu prostředí,
9. budování a provozování informační a komunikační sítě v zemědělství,
10. vypracovávání a trvalou aktualizaci mapování lesních biotopů ve spolupráci se Zemským úřadem pro životní prostředí a geologii.

Formou ochrany a odborného dohledu nad obecními a soukromými lesy je ve Svobodném státě Sasko činnost tzv. lesního dozoru. Tento dozor má za hlavní úkol, aby chránil tyto lesy, zajišťoval jejich správné obhospodařování a dohlížel na dodržování všech příslušných zákonů. Pracovníci lesního dozoru jsou povinni spolupracovat s orgány státní správy a jakékoliv prohřešky okamžitě řešit. Pracovníci lesního dozoru ve Svobodném státě Sasko jsou oprávněni vstupovat na soukromé pozemky při výkonu své funkce. Funkce lesního dozoru, jakožto funkce kompetentní ke spolupráci s orgány státní správy lesa a s majiteli lesa, je v saském zákoně nejbližše srovnatelná s funkcí našeho odborného lesního hospodáře, jako takovou, když pravomoci a povinnosti se příliš neshodují.

7.2.2 Bavorský lesní zákon

Bavorský lesní zákon, jako zákon jedné ze spolkových zemí, řeší správu odborného hospodaření lesa ve vlastnictví státu tím, že každý státní les má odborná

pracoviště, která mají právo obhospodařovat tento les. V takovéto organizaci musí být ze zákona člověk, který má takovéto vzdělání:

- pro hospodářskou úpravu lesa osoby, které minimálně mají dokončené vzdělání pro vyšší lesní technickou službu nebo úspěšně dokončily jiné srovnatelné lesnické vzdělání,
- v případě vedoucích podniků osoby, které úspěšně ukončily vzdělání pro vyšší lesní personál nebo jiné srovnatelné lesnické vzdělání.

Tito lidé, kteří pracují ve vedení organizace, mají za úkol odborný dohled nad státními lesy a zajišťuje tak odborné hospodaření se ve státním lese podle platného zákona.

Podobně jako v Sasku je i v Bavorsku zřízena lesním zákonem funkce lesnického dozoru, který má tyto hlavní úkoly:

- dohlížet na to, že jsou dodržovány předpisy tohoto zákona a další právní předpisy sloužící zachování lesního fondu a zajištění lesního hospodaření,
- odvracet, podvázat a stíhat jednání v rozporu s těmito předpisy nebo při jejich stíhání poskytovat součinnost,
- přijímat dozorová opatření těmito předpisy stanovená.

Lesnický dozor má tudíž téměř podobné povinnosti, jako v Sasku.

Zhodnocení srovnání české a německé legislativy týkající se OLH

Ve státních lesích zajišťují hospodaření lesní úřady, zaměstnávající odborníky s příslušnou kvalifikací. Lesní úřady jsou zároveň orgány státní správy lesů. Odbornost hospodaření v lesích korporálních zajišťují v některých spolkových zemích lesní úřady ze zákona a zdarma (např. Sasko, Bádensko-Württembersko), v jiných zemích (např. Bavorsko) na základě smlouvy. Přitom je vždy zachována možnost, aby korporace pověřily touto činností i jiné osoby s příslušnou kvalifikací (vzdělání, státní zkoušky). V soukromých lesích pečují lesní úřady o odbornost hospodaření jednak v rámci lesního

dohledu, jednak prostřednictvím poradenské činnosti, eventuálně přímým vedením hospodářství (za jistou úplatu).(URL)

Lesní zákony v Německu pracují na odlišných principech než zákony v České republice. Z tohoto důvodu je srovnání dozoru v německých a českých lesích velmi složité. Funkce odborného lesního hospodáře, jakou známe z českého zákonodárství, v Německu chybí. Legislativa je upravena Německým spolkovým zákonem, který funguje jako osnova a vzor pro jednotlivé spolkové země, které si lesnický zákon tvoří samy. V saském a bavorském zákoně je nejbližší našemu odbornému lesnímu hospodáři funkce lesního dozoru, který je v porovnání s funkcí odborného lesního hospodáře u nás, více závislý na orgánu státní správy lesů. Spolkový zákon obsahuje také odstavec, ve kterém je uvedeno, že každý spolkový stát řeší dozor nad odborným hospodařením v lesích vlastní vyhláškou.

7.3 Rakousko

Rakouské lesnictví patří mezi nejvyspělejší v Evropě a mohlo by fungovat jako vzor pro budoucí podobu našeho lesního zákona. Rakouský lesní zákon pochází z roku 1975 a poslední novela byla provedena v roce 2003.

V rakouském lesním zákonu jsou uvedeny lesní orgány, které slouží k zajišťování veřejného zájmu na zachování lesa a dodržování ustanovení spolkového lesního zákona. Lesními orgány podle zákona jsou:

- lesní hospodáři
- lesní asistenti
- lesníci
- lesní adjunkti
- lesní stráž

Úkolem těchto orgánů je podle zákona odborné obhospodařování lesa a splňují i odborné předpoklady pro pověření funkcemi orgánu ochrany lesa. Lesní orgány musí být rakouskými státními občany a jsou povinni prokázat se potřebným vzděláním. Vzdělání, které je potřebné pro lesního hospodáře, jako orgán lesa, je v zákoně uvedena

nutnost mít úspěšně dokončená diplomová studia oborů lesního hospodářství nebo hrazení bystřin a lavin studijního zaměření lesní a dřevařské hospodářství na Univerzitě půdní kultury ve Vídni. Dále je pro lesní hospodáře povinnost úspěšného složení státní zkoušky pro vedoucí lesní službu (státní zkoušky pro vyšší lesní službu).

Vlastníci lesa, kteří vlastní les nejméně 1000 ha a jestliže tento les tvoří hospodářskou jednotku, musí jmenovat vedoucí orgán a k němu přidělit další lesní orgány. Povinnosti jsou splněny, jestliže

- pro lesní plochou méně než 3600 ha je jmenován jeden lesník
- pro lesní plochou nejméně 3600 ha je jmenován jeden lesní hospodář
- na každých dalších 3000 ha je ustanoven jeden další lesní orgán

Vedoucí lesního orgánu je oprávněn k zastupování vlastníka lesa před úřady a veřejnoprávními korporacemi. Vlastník lesa může úřadům sdělit jako orgán sám sebe, pokud splní povinnosti dané zákonem.

Zhodnocení srovnání české a rakouské legislativy týkající se OLH

V rakouské legislativě jsou uvedeny lesnické orgány, které by se daly přirovnat k funkci odborného lesního hospodáře v našem lesním zákoně. Funkce lesnických orgánů je rozdělena do několika stupňů, čímž jsou i jejich pravomoci více rozloženy. V porovnání se zákony v Německu je rakouský systém tomu českému více podobný.

7.4 Polsko

Polský lesní zákon je v platnosti od roku 1991 a poslední změna byla v tomto zákoně provedena v roce 2003.

Dohled nad lesním hospodářstvím v Polsku vykonávají podle zákona:

- ministr příslušný pro věci životního prostředí – v lesích, jež jsou ve vlastnictví Státní pokladny,
- starosta a v zákonem vymezeném rozsahu vojvoda – v lesích, jež nejsou ve vlastnictví státu.

Vojvoda může formou dohody pověřit ředitele regionálního ředitelství Státních lesů, aby jeho jménem prováděl činnosti v oblasti dohledu, včetně vydávání správních rozhodnutí první instance. Starosta může formou dohody pověřit nadlesního Státních lesů, aby jeho jménem prováděl činnosti v oblasti dohledu, včetně vydávání správních rozhodnutí první instance.

Pro lesy které nejsou ve vlastnictví státu, ale ve vlastnictví fyzických osob a společenstev se v Polsku sestavuje lesní hospodářský plán nebo zjednodušený lesní hospodářský plán (srovnatelné s našimi LHP a LHO).

Starosta a vojvoda mají v lesích soukromého vlastnictví především tyto povinnosti:

- sledovat včasné zalesňování holin,
- kontrolovat přestavby a obnovy lesního porostu,
- dohlížet na ochranu lesa a to především u:
 - odstraňování stromů napadených škůdci a také polomů a vyvrácených stromů,
 - péče o lesní vegetaci (lesní porosty) ve věku do 10 let,
 - postupů v oblasti protipožární ochrany,
- vydávat svolení k výkonu nahodilých těžeb v lesích s vypracovaným zjednodušeným lesním hospodářským plánem,

Zhodnocení srovnání české a polské legislativy týkající se OLH

Funkce starosty a vojvody v polském lesním hospodářství přibližně odpovídají funkci našeho odborného lesního hospodáře. Oba tyto instituty mají na starost pouze lesy, které jsou v soukromém vlastnictví. Lesy státní má v Polsku na starost výhradně instituce s názvem Státní lesy. Tato instituce má ve vlastní kompetenci i odbornou správu státních lesů. Hlavní povinnosti starosty a vojvody jsou srovnatelné s povinnostmi našeho odborného lesního hospodáře.

7.5 Srovnání evropských zemí s Českou republikou

Institut odborného lesního hospodáře, tak jak je zakotven v zákoně u nás, nenajdeme v zákoně žádné země (výjimkou je Slovensko, které, ale v tomto případě z důvodu známé společné historie s naší zemí neuvažují). V ostatních evropských zemích je model odborné správy lesa řešen především tímto způsobem:

- osoby, které mají dohled nad odbornou správou lesa, fungují po většinou, jako zaměstnanci,
- jsou zaměstnání ve vyšších funkcích v úřadech státní správy nebo v na vedoucích pozicích u velkých lesních majetků,
- je rozlišováno několik stupňů vzdělání a s ním souvisejících pravomocí,
- s poradenskou činností těchto pracovníků přímo souvisí i funkce výkonná (spočívá v kontrole)
- činnost těchto pracovníků je vázána smluvně, nikoliv pouze licenčně, tak jak je to u nás,
- téměř ve všech státech je odborná správa pro majitele lesa zdarma, jsou jen drobně výjimky (Finsko)

Přes všechny tyto hlavní body srovnání, kdy odborná správa lesů v ostatních zemích je daleko více řešena zákonem, u nás institut odborného lesního hospodáře ve většině případů poměrně dobře funguje. Je však velmi důležité, aby došlo v budoucnu k některým zákonným změnám.

8. Diskuze

Diskuze v mé diplomové práci se týká především návrhů změn vedoucích ke zkvalitnění práce odborných lesních hospodářů. Současná platná legislativa v České republice ukazuje skutečnosti, že v platném zákoně a v jeho prováděcích vyhláškách je velké množství nejasností. Také zde chybí některá přesná vymezení pojmů, což může vést k situacím, kdy je na jednu skutečnost dvojí pohled a zákon jednoznačně neurčuje,

jak v tom daném případě postupovat. Pokusím se navrhnout některé změny a doplnění, zhodnotit jejich reálnost a uvažovat o jejich zavedení do praxe v lesním hospodářství.

8.1 Práva a povinnosti odborných lesních hospodářů

Na novém vymezení práv a povinností odborných lesních hospodářů a jejich implementace do reálné podoby pracovala v poslední době expertní skupina KA 16 v rámci Národního lesnického programu II. Tato expertní skupina navrhuje vymezit práva odborných lesních hospodářů takto: (URL 12)

8.1.1 Práva OLH

OLH, jehož činnost je hrazena státem, je při své činnosti oprávněn:

- a) jezdit a stát v lese s motorovými vozidly v obvodu své působnosti,
- b) obdržet od orgánu státní správy lesů bezplatně barevnou porostní mapu, výtisk lesní hospodářské osnovy a kopii analogových i digitálních dat lesních hospodářských osnov pro obvod své působnosti; po ukončení činnosti je OLH povinen veškeré materiály vrátit orgánu státní správy lesů,
- c) obdržet od orgánu státní správy lesů průkaz s vyznačením jeho obvodu působnosti,
- d) ve stanoveném termínu a v zákonné výši obdržet odměnu od OSSL za svoji činnost.

Z těchto práv navržených pro odborné lesní hospodáře považuji za nejvýznamnější body b) a d). Myslím si, že v bodě b) by bylo daleko efektivnější pro každodenní praxi to, když by každý odborný lesní hospodář měl barevnou porostní mapu minimálně v rozsahu obvodu jeho působnosti. Odpadlo by tak spousta starostí s navracením všech materiálů (jedná se především o porostní mapy, výtisky lesních hospodářských osnov, kopie dat lesních hospodářských osnov v digitální a analogové podobě, atd.) orgánu státní správy a nedocházelo by tak k dalším druhotným nákladům nejen pro odborné lesní hospodáře, ale i pro pracovníky státní správy. Co se týče lesních hospodářských osnov a kopií analogových i digitálních dat lesních hospodářských osnov, stálo by za zamýšlení zavedení jednotného softwaru pro odborné lesní hospodáře, než manipulace a vyhotovování kopií uvedených materiálů (zbytečné

papírování a přenášení stohů papírů). Nový software určený pro odborné lesní hospodáře a pracovníky státní správy lesů by zjednodušil práci oběma stranám a určitě by také zrychlil přenos všech dat mezi těmito stranami. Tento nový program by měl na starost podrobné vedení všech činností odborných lesních hospodářů a v praxi by byl jednoznačně velmi přínosný. Otázkou zůstává, kdo by měl na starosti jeho vývoj, aktualizace a uvádění do provozu. Nejvhodnějším garantem by bylo asi Ministerstvo zemědělství a to především s ohledem na statistiky a informace o stavu lesa, které by tento software poskytoval.

Využití by tento software mohl nalézt i v souvislosti se sledováním lesní hospodářské evidence ohledně plnění závazných ustanovení LHP a LHO. V současné době je vlastník ze zákona povinen vést lesní hospodářskou evidenci (jedná se o soubor záznamů o hospodaření v lese a to především přehled o plnění úkolů v pěstební činnosti, v těžební činnosti a ostatních pomocných činnostech). Neexistuje však už povinnost sběru dat pro nějaká ucelená území. Sjednocený software pro celou Českou republiku by tyto informace sbíral automaticky. Každý institut (Ministerstvo životního prostředí, Inspekce životního prostředí, orgány státní správy lesa, odborný lesní hospodář) by měl přístup, podle svého oprávnění, k informacím, které potřebují. Vzniknul by tak jeden datový sklad s odstupňovanou evidencí a přístupem podle oprávnění.

Tento nový program by jistě našel své příznivce v řadách odborných lesních hospodářů zvyklých na každodenní práci s počítačem. Nezbytností tohoto návrhu by byla pravidelná školení v práci s tímto novým programem. Takovýto směr by měl, podle mého názoru, nabrat vývoj funkce odborného lesního hospodáře ve spolupráci se státní správou lesa do budoucna. Vhodným doplňkem k tomuto softwaru by ještě byl uživatelský program pro vlastníky lesa. Z vlastní zkušenosti vím, že mnozí drobní vlastníci často nebydlí v lokalitě poblíž svého lesního majetku, dokonce někteří pořádně nevědí, kde svůj les mají. Každý s těchto vlastníků by dostal přidělené přihlašovací údaje, které by si snadno vyzvedl v místě působnosti státní správa lesa, kde má svůj majetek, a tyto údaje by mu umožnili vstup do programu, který by mu přehledně ukázal informace o stavu svého lesa, včetně grafického znázornění v podobě příslušných map. Pro vlastníky lesa by to bylo každopádně zjednodušení, ubylo by zbytečných návštěv

státní správy a došlo by tak k úspoře času všech stran. Navíc by toto napojení se na vlastníky lesa ukázalo další důležité věci (černé těžby, porovnání prodeje a nákupu na pile atp.). Takovýto software by výrazně zjednodušil práci a komunikaci na ose orgán státní správy lesa - odborný lesní hospodář - majitel lesa. V dnešní technicky vyspělé době je pouze otázkou času, kdo přijde s nějakým takovým návrhem a začne se o něm skutečně uvažovat.

U bodu d) by mohl nastat problém. Ve skutečnosti mohou nastat dva konkrétní případy, kdy může dojít k pozdnímu vyplacení odměn za výkon funkce odborného lesního hospodáře. První případ zpoždění těchto financí nastal v roce 2005, kdy došlo v první polovině tohoto roku ke zpoždění plateb. Důvodem bylo, že vznikla polemika o tom, která instituce bude tyto finanční náhrady platit. Novela zákona č. 1/2005, §47, odst. 4. říká, že v zastoupení státu poskytuje náhrady orgán státní správy lesa (kraje, obce s rozšířenou působností), v jehož kompetenci je podle tohoto zákona příslušné rozhodnutí nebo úkon. V tomto půlročním období, probíhala diskuze, kdo bude teda vlastně platit? Od druhé poloviny roku 2005 je tato povinnost v kompetenci MZe. Z tohoto důvodu KA 16 zmiňuje včasnost plateb. Druhý případ zpoždění plateb může nastat v případě, kdy z počátku roku dochází k dělení financí mezi ministerstvy. Ministerstvo financí dělí finance mezi ostatní ministerstva a dochází při tom k dlouhým debatám, na co peníze přijdou. V několika minulých letech se tak stalo, že toto zdržení v rozdělování peněz, trvalo až do konce března a mělo za následek zpoždění plateb. Bohužel u tohoto problému není vyloučeno, že se bude opakovat i v letech budoucích.

Body a) a c) považuji za zkvalitňující a zjednodušující body, které usnadní plnění funkce, každému odbornému lesnímu hospodáři. K doplnění by ještě mohlo přibýt jednotné označení vozů lesních hospodářů např. nějakou samolepkou nebo kartičkou za oknem vozu. Každé toto označení by mělo být označeno číslem nebo jménem odborného lesního hospodáře tak, aby bylo možné v rámci dozoru zkontrolovat, zda se oprávnění vztahovalo na vjezd a stání v lese, kde motorové vozidlo stálo.

8.1.2 Povinnosti OLH

Povinnosti odborných lesních hospodářů jsou blíže specifikovány v kapitole Povinnosti odborného lesního hospodáře. Jejich jednoznačné vymezení by bezesporu přineslo novou diskuzi o finančním ohodnocení, protože dosavadní finanční ohodnocení (úhrada nákladů na výkon činnosti odborného lesního hospodáře) je vypláceno na základě nedostatečně definovaných zákonných povinností odborného lesního hospodáře.

8.2 Česká komora odborných lesních hospodářů

Česká komora odborných lesních hospodářů je občanské, neziskové, dobrovolné, nezávislé, nepolitické, občanské sdružení lesníků podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, kteří mají k činnosti odborných lesních hospodářů licenci. Tato komora byla založena dne 20. února 2003 na zakládající valné hromadě v Pelhřimově. Ke dni 31. 12. 2011 má Česká komora odborných lesních hospodářů 168 zaregistrovaných členů, kteří spravují lesy na výměře přibližně 106 000 ha. Jedná se o dobrovolné profesní sdružení, které má jako jeden z hlavních úkolů zvyšování kvalit výkonu činnosti odborných lesních hospodářů. Každý rok pořádá toto sdružení několik dobrovolných akcí - školení, při kterých se zaměřuje především na praktické potřeby odborných lesních hospodářů, právní postavení, hospodaření v lesích, podpora hospodaření, používání chemických přípravků atp.).

Současná Česká komora odborných lesních hospodářů funguje na zcela dobrovolném režimu členství. Každý odborný lesní hospodář, který je jejím členem, má sice od komory určité nadstandardní možnosti, které její nečlen nemá, ale tyto možnosti nikterak nečlena ke vstupu do komory nenutí. Vlastník lesa, který si vybírá svého odborného lesního hospodáře, ale o této skutečnosti moc neví a je pro něho téměř neřešitelné si potřebné informace o svém odborném lesním hospodáři získat. Vzniká tak situace, kdy člen komory odborných lesních hospodářů je na tom v reálném každodenním životě stejně, jako nečlen, který žádné semináře a žádné další vzdělávání v průběhu výkonu své funkce vůbec neabsolvuje. Tato skutečnost vede k zamyšlení, proč by vlastně měl odborný lesní hospodář do České komory odborných lesních

hospodářů vůbec vstupovat, když mu to vlastně přinese jen spoustu nových starostí a téměř nulový užitek?

Stojí k zamyšlení, zda nezavést legislativní povinnost členství v komoře odborných lesních hospodářů, buďto nově vzniklé nebo v komoře navazující na činnost současné komory, které by zaručovalo jejich odbornost a sjednotila by jejich pracovní postupy.

Jako vzor funkčnosti nové České komory odborných lesních hospodářů, vidím Českou lékařskou komoru. Tato komora, která je samosprávním lékařskou organizací, byla zřízená zákonem z roku 1991. Každý lékař, který vykonává na území České republiky lékařské povolání v léčebné a preventivní péči, musí být členem České lékařské komory.

Nově fungující Česká komora odborných lesních hospodářů by svým členům a majitelům lesa zajišťovala především:

- skutečnost, že členové vykonávají své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem, který stanovuje zákon a řády komory (v tomto případě se prakticky jedná o skutečnost, kterou reálně zajistit nelze, a tudíž jde spíše o jakési heslo nebo tvrzení),
- zaručovala by odbornost svých členů, potvrzovala by splnění všech podmínek, které jsou k výkonu povolání odborného lesního hospodáře nutné podle všech současně platných a zvláštních předpisů,
- posuzovala by a hájila práva a profesní zájmy všech svých členů, chránila by také jejich profesní čest (profesní čest musí ve skutečnosti hájit sami odborní lesní hospodáři a to tím, že řádně vykonávají svou funkci),
- vedla by seznam členů a zveřejňovala by o nich zákonem všechny potřebné informace pro majitele lesa, kteří činnosti odborných lesních hospodářů využívají.

Velmi důležitý by v případě nově vznikající komory odborných lesních hospodářů byl její vnitřní řád. Členství v každé takovéto organizaci podléhá vnitřním pravidlům a každý člen je povinen tyto pravidla dodržovat. Každý člen nové komory by musel platit povinnou roční sazbu za členství. Tyto sazby by sloužily na chod komory a k jejím vnitřním potřebám. Členovi, který by porušil pravidla komory, by hrozily sankce, které by také obsahoval její vnitřní řád. Chod komory by byl dostačující v rámci celostátní a krajské úrovně v porovnání s komorou lékařskou, která funguje ještě na úrovni okresní, což si myslím, že by v případě komory odborných lesních hospodářů bylo zbytečné.

Určitá rizika, která by se zavedením povinného členství v nově vzniklé České komoře odborných lesních hospodářů vznikla, by mohla nastat v případě, kdy by se do vedení této organizace dostala skupina lidí, kteří by se navzájem znali a více méně by sami rozhodovali o tom, koho do komory přijmout a jak v přijímání členů komory postupovat. Může nastat případ, kdy se do vedení a do výkonu funkcí v komoře dostane právě takováto „mafie“, která by pustila k výkonu funkce odborného lesního hospodáře pouze osoby z řad svých kamarádů nebo osoby, u kterých by stanovila svá pravidla při jejich vstupu. Tato skutečnost by stála za velmi podrobný rozbor všech kladů a rizik, která by mohla nastat. Velmi důležitý by byl vnitřní provozní řád komory, který by na tyto fakta měl pamatovat a jejich případy dokázat řešit.

8.3 Povinné zkoušky odborných lesních hospodářů

Zavedení povinných zkoušek odborných lesních hospodářů je fakt, o kterém se již poměrně dlouho diskutuje. Povinné zkoušky by jednoznačně přispěly ke zvýšení kvality odborných lesních hospodářů a jakémusi znalostnímu srovnání.

Forma nových povinných zkoušek by se měla skládat nejlépe ze dvou základních částí a to z části teoretické a z části praktické. V teoretické části by odborní lesní hospodáři dokazovali své znalosti především v oboru současně platných zákonů, pěstební činnosti, nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin, dotacích atd.

Praktická část by se týkala především vlastního výkonu funkce, spolupráce se státní správou lesa a spolupráce s majitelem lesa.

Zavedení této zkoušky by muselo obsahovat povinnost splnit tuto zkoušku do dvou let jejího uvedení v platnost pro stávající odborné lesní hospodáře. Zde bych navrhoval hranici dvaceti let, která podle mého názoru zaručuje pro odborného lesního hospodáře požadovanou odbornost. Velice důležité je, aby konkrétní osoby, kterých se toto nařízení týká, funkci odborného lesního hospodáře po tuto dobu skutečně vykonávaly a nebyly pouze vlastníky licence, pro tuto funkci potřebné. Nový odborná lesní hospodáři by tuto zkoušku museli složit povinně. Tato zkouška by byla jednou z podmínek udělení licence pro výkon funkce odborného lesního hospodáře. Jakékoliv úlevy by v tomto případě nebyly vhodné a jen by snižovaly odbornost této zkoušky.

V předchozích dvou odstavcích je nastíněna forma a zavedení zkoušky do praxe. Zřejmě nejdůležitější částí zkoušky by byla otázka, jaká organizace bude tyto zkoušky navrhovat a také je zaštiťovat? Vzhledem k tomu, že se jedná o funkci, která je plněna ve státním zájmu, jeví se jako nejvhodnější záštita samotného Ministerstva zemědělství České republiky. Nedovedu si dost dobře v dnešní době představit, jak by ministerstvo uvolnilo nemalou sumu peněz, potřebnou k vlastnímu projektu těchto zkoušek a najmutí potřebného počtu kvalifikovaných odborníků, kteří by zkouškám dodali požadovanou odbornost. Komora odborných lesních hospodářů by v tomto systému konání zkoušek nebyla jejich vhodným garantem. Svěřit však tuto činnost některému subjektu ze soukromé sféry by asi také nebylo nejvhodnějším řešením, protože by stejně vlastní podobu zkoušek museli schvalovat někteří státní zaměstnanci. Praktické konání zkoušek by bylo skutečně velmi finančně náročné nejen na lidské zdroje, ale také na pořízení místa konání zkoušek, zajištění potřebné techniky atd.

Všechny tyto fakta mluví spíše proti zavedení těchto zkoušek. Ekonomická stránka by byla jistě velmi náročná a efekt v praxi by jí určitě neodpovídal. Spíše by vše fungovalo dále v zaběhnutých kolejích, tak jako by to fungovalo i bez zavedení povinných zkoušek. Myslím si, že tato varianta zkvalitnění práce odborných lesních hospodářů je po zvážení všech pro a proti až nečekaně finančně náročná, její provedení

není úplně reálné a tudíž není asi ani úplně vhodná. Navíc by bylo nutné zakotvení povinných zkoušek do právního systému a to by bylo značně náročné.

Vhodnější by asi připadala nějaká zákonná podmínka o průběžném vzdělávání, která by zaručovala fakt, že každý odborný lesní hospodář je dobře obeznámen se všemi novinkami a nově platnými předpisy. Jednalo by se určitě o mnohem levnější variantu vzdělávání a její výsledný efekt by byl srovnatelný s efektem povinných zkoušek.

8.4 Licence pro výkon funkce odborného lesního hospodáře

Každý odborný lesní hospodář, který chce vykonávat nebo vykonává tuto činnost jako svou profesi, musí mít pro tuto činnost udělenou licenci. Licenci uděluje příslušný orgán státní správy lesů. V současné době bohužel neexistuje žádná přesná evidence vydaných licencí, a tudíž není ani možné, aby byl někde identifikován přesný počet fungujících odborných lesních hospodářů. Je velký rozdíl mezi odborným lesním hospodářem, který je držitelem licence a tuto činnost skutečně vykonává a odborným lesním hospodářem, který je sice také držitelem licence, ale tuto činnost nevykonává a licenci má jen tzv. „pro případ potřeby“. Vydaných a platných licencí je v dnešní době cca 2500.

Ke zlepšení tohoto stavu by přispěly následující povinnosti:

- zavedení platnosti u vydávaných licencí (2, 5, 10 let) i zpětně u licencí v dřívějších letech vydaných
- povinnost znovu obnovování licencí po skončení doby platnosti
- zavedením povinné sazby (správního poplatku) za udělení a následné prodloužení licence
- zavedením celostátní evidence licencí odborných lesních hospodářů

Všechny tyto povinnosti by vedly k postupnému vykrystalizování současného skutečného stavu počtů odborných lesních hospodářů. Je velmi nepravděpodobné, že by si např. licenci se správním poplatkem obnovoval nebo pořizoval člověk, který by tuto funkci nedělal nebo by neměl zájem ji dělat. Těm, kteří v současné době licenci mají, by skončila její platnost a licence by tak zanikla. Jedná se asi o nejjednodušší a zároveň

ekonomicky nejefektivnější řešení, jak vyřešit stávající problémy s licencemi a podobným problémům do budoucna předejít.

8.5 Sankce a pokuty

Za chyby při výkonu funkce odborného lesního hospodáře může podle platného zákona udělit pracovník státní správy chybujícím odbornému lesnímu hospodáři udělit pokutu. Za hrubé porušení povinností může dokonce orgán státní správy odebrat licenci a tím fakticky zbavit zaměstnání až na 5let. Z praxe vyplývá, že chyby odborných lesních hospodářů nevycházejí z neznalosti zákonů nebo správných postupů, ale především ze dvou hlavních důvodů: osobní důvody (odborný lesní hospodář zanedbá své povinnosti z blíže nespecifikovaných důvodů – nevykoná to, co měl, v požadovaný čas atd.) a z důvodu snahy o vlastní obohacení (snaží se obohatit na majetku osob, kterých majetek spravuje a využít tak jejich neznalosti). Z těchto důvodů by bylo přínosné seřadit sankce v tomto pořadí:

1. domluva (řešily by se tak především drobné a ne příliš závažné přestupky)
2. pokuta (jednalo by se o pokuty, které by měli určitou danou sazbu na základě závažností řešených přestupků)
3. odnětí licence (tímto způsobem by se řešili nejzávažnější přestupky odborných lesních hospodářů, následkem těchto přestupků by byl zákaz výkonu funkce, ten kdo nemá licenci, nemůže funkci odborného lesního hospodáře vykonávat)

Takováto stupnice hodnocení přestupků je podle mého názoru daleko spravedlivější a efektivnější než pouhá pokuta a odnětí licence. Existují přece drobné přestupky, které lze řešit pouhou domluvou a k pokutě, příp. odebrání licence přejít až při opakovaném řešení těchto drobných přestupků. Je nutné si uvědomit, že při odebrání licence, odebereme jejímu majiteli v podstatě zdroj jeho každodenní obživy a to si myslím, že je dosti přísný trest a každý si na to dá velký pozor, než aby byl ze dne na den bez zaměstnání. Současně s jasným vymezením podmínek, za kterých lze odebrat licenci, je třeba též do zákona zakotvit, že odebrání licence je překážkou pro její opětovné udělení, tak, jak je to zakotveno v ustanovení § 21 písm. b) zákona č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin.

8.6 Vyhodnocení navrhovaných variant a změn

Navrhované změny a úpravy zákona jsou jakousi šablonou pro to, jakým směrem by se měla ubírat budoucí legislativa. Při zhodnocení těchto variant jsou hlavními faktory především stránka ekonomická a stránka funkčnosti těchto změn. Jako velmi reálné a i téměř nutné, považuji změny v zákoně, které by jednoznačně určovali práva a povinnosti odborných lesních hospodářů. Prospělo by to nejen odborným lesním hospodářům, ale především také osobám, které jejich činnost hodnotí. Vhodným doplněním těchto novinek v lesním zákoně by byly i změny týkající se licencí a sankcí. Tyto dvě věci nejsou v současném zákoně úplně citlivě řešeny a jisté upřesnění a doplnění považuji také za velmi nutné.

Oproti těmto reálným změnám se jeví jako ne příliš reálné v brzké době zavést povinné členství v České komoře odborných lesních hospodářů a s tím související zavedení povinných zkoušek odborných lesních hospodářů. Proti těmto možnostem hovoří především jejich velká finanční a časová náročnost a z těchto hlavních důvodů není provedení takto rozsáhlých změn v dohledné době příliš reálné.

Vhodným doplněním navrhovaných zákonných změn by jistě byl software, který by zjednodušil práci a informovanost všech zaujatých stran. Finanční zhodnocení této varianty by určitě stálo za hlubší zamyšlení a i přes svou jistou finanční náročnost za praktickou realizaci.

9. Závěr

Institut odborného lesního hospodáře zaznamenal historický vývoj, který probíhal od středověk až po současnost. Z počátku vývoje se nejednalo o takovou formu odborné správy, jako známe dnes, ale spíše o jakousi formu snahy o budoucí dostatek dříví, které bylo hlavní surovinou tehdejší doby. Vrchnost poměrně brzy přišla na skutečnost, že pokud nebudou v lesích kontrolovatelně hospodařit, budou muset dříví draze nakupovat a dovážet.

Vývoj tohoto institutu je po celou dobu svého trvání úzce spojen se všemi orgány státní správy lesa tak, jak se postupně s vývojem našeho státu i ony vyvíjely. Ať se v čele našeho státu objevila forma jakéhokoli vládního zřízení, odborná správa lesů byla řešena téměř v každé soudobé legislativě. I z tohoto zjištění je velmi dobře patrné, že odborný lesní hospodář byl a je velmi důležitou spojnicí mezi odbornou správou lesů a soukromými vlastníky lesa.

Legislativní vymezení odborného lesního hospodáře není v dnešní době úplně dobře vyřešeno. Obzvláště absence přesného vymezení práv a povinností v zákoně chybí, a také zde nejsou dobře řešeny podmínky odebrání licence, příp. pokuty. Pro dobrou funkčnost tohoto institutu a pro spokojenost všech zaujatých stran (OLH, OSSL, vlastníci), by bylo vhodné, aby co nejdříve došlo k doplnění těchto zákonných nedostatků, které by vedlo k předcházení současných problémů.

V zahraničních zemích nenajdeme institut odborného lesního hospodáře, tak jak ho známe z naší legislativy, téměř nikde. Výjimkou je pouze Slovensko, které vzhledem ke společné minulosti s naším státem, má i podobné zákony. Ostatní analyzované země mají odbornou správu lesů řešenou trochu jinak. Jedná se povětšinou o pracovníky, kteří jsou přímo státními zaměstnanci, a jejich činnost přímo navazuje na státní správu lesa. Nutno říci, že naše legislativa by si mohla vzít v některých bodech, především Rakouska či Německa, příklad.

V diskuzi navrhované změny, které by měly vhodně doplnit současný stav a přispět k lepší funkčnosti tohoto institutu, se týkají nejen zákonných opatření. Velmi

důležité by bylo finanční zhodnocení těchto navrhovaných změn, které by ještě lépe osvětlilo jejich reálnost. Ve skutečnosti se tak můžeme pouze domnívat, jakým způsobem by tyto navrhované změny mohly fungovat a zda by jejich ekonomická náročnost nepřesáhla hranici, při které už by se tyto změny realizovat nevyplatilo.

10. Přehled použitých informačních zdrojů

Literatura – odborné knihy

Černý, M., Metodika tvorby lesního hospodářského plánu na podkladě provozní inventarizace, Masarykova univerzita v Brně, 2004, 251 s.

Drobník, J., Dvořák, P. Lesní zákon. Komentář. 1. Vydání. :Praha. Wolters Kluwer ČR, 2010. 304 stran, ISBN 978-80-7357

Horna, F., Daňha, J., Ministr, J., Komentář lesních zákonů a nařízení. 1. vydání. Praha. Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1937, 944 s.

Kalina, F. - Procházka, P. – Chroust. M. Československé lesnictví. 1. vydání. Státní zemědělské nakladatelství Praha, 1980, 315 stran.

Karoly, J., Vyklad k úprave o odmeňovaní technikohospodárskych pracovníkov a robotníkov v organizáciach lesného hospodárstva, 1. Vydání, Bratislava, 1983, 99 s.

Krejzar, T., Národní lesnický program pro období do roku 2013. ÚHUL 2008, 20 stran, ISBN 978-80-7084-738-1

Lacko, M., Orientácia sociálneho rozvoja v lesnom hospodárstve SSR, 1. Vydání, Bratislava, 1986, 117 s.

Nožička, J., Přehled vývoje našich lesů. 1. Vydání. Státní zemědělské nakladatelství. Praha. 1957, 444 stran

Oliva, J., Lesnická politika. 1. vydání. Praha. Česká zemědělská univerzita v Praze. 2005, 164 stran, ISBN 80-213-1385-4

Právné predpisy na úseku lesného hospodárstva , Zvolen, 2006, 220 s.

Řezáč, J., Stav a perspektiva lesního hospodářství České republiky. Lesnická práce, 1999, 69 stran, ISBN 80-86386-00-7

Staněk, J., Lesní zákon v teorii a praxi. Úplné znění prováděcích předpisů s komentářem. 1. vydání. Písek: Matice lesnická, 1997, 440 stran.

Staněk J., Lesní zákon v teorii a praxi (Úplné znění zákona s komentářem), Matice lesnická spol. s r.o., Písek, 1996, 1. vydání, str. 63.

Šmíd, L., Správní řád a předpisy souvisící, 1. Vydání, Praha, 1984, 372 s.

Tlapák, J., Hošek, E., Vývoj lesnictví v českých zemích v první polovině 20. století. ÚVTIZ – Zemědělské muzeum, Praha, 1984, 167 stran.

Vyskot, M., Praktická rukověť lesnická, 1. Vydání, SZN Praha, 1962

Zásměta, V., Bergl, J., Pošvář, V., Hospodářská politika a právní normy v lesnictví a myslivosti, 1. vydání, Vysoká škola zemědělská v Brně, 1975, 142 stran.

Literatura – odborné časopisy

Blud'ovský, Z., Obhospodařování malých lesních majetků I., Lesnická práce, číslo 9, ročník 79, 2004

Blud'ovský, Z., Obhospodařování malých lesních majetků III., Lesnická práce, číslo 11, ročník 79, 2004

Blud'ovský, Z., Obhospodařování malých lesních majetků IV., Lesnická práce, číslo 12, ročník 79, 2004

Blud'ovský, Z., Obhospodařování malých lesních majetků V., Lesnická práce, číslo 1, ročník 80, 2005

Kubík, J., Odborný lesní hospodář, Lesnická práce, číslo 5, ročník 79, 2004

Lux, J., Norma je srovnatelná se zákony ve světě, Zemědělec, číslo 19, ročník 3, 1995

Oliva, J., Plán zakazuje, ale i povoluje, Zemědělec, číslo 19, ročník 3, 1995

Pícha, V., Malé lesy neslouží k dosažení zisku, Příl. Lesní hospodář, číslo 15, ročník 4, 1996

Legislativní prameny – české

Lesní zákon č. 250/1852 ř. z

Nařízení ministerstva orby č. 6953 z 3. července 1873 o dokonalejším vykonávání zákona lesního, o prozkoumání lesů a o založení katastru lesního.

Zákon č. 82/1918 Sb., o prozatímní ochraně lesů

Zákon č. 152/1927 Sb., o organizaci politické správy

Zákon č. 166/1960 Sb., o lesích a lesním hospodářství (lesní zákon)

Zákon č. 61/1977 Sb., o lesích

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon),
v platném znění

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Vládní nařízení č. 178/1940 Sb., o odborné lesní službě

Vyhláška č. 77/1972, o kvalifikaci odborných lesních hospodářů

Vyhláška č. 97/1977 Sb., o odborné správě lesů a příspěvcích za ni

Vyhláška č. 100/1996 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o udělení licence v
lesním hospodářství

Vyhláška č. 102/1996 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního
hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát

Vyhláška č. 191/1997 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního
hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát

Vyhláška č. 219/1998 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního
hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát

Vyhláška č. 423/2011 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního
hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát

Metodický pokyn Ministerstva zemědělství České republiky číslo 12/1996

Legislativní prameny – zahraniční

Bavorský lesní zákon z r. 2005, (BayWaldG), GBVI. 2005, str. 313

Polský lesní zákon z r. 1991, (Sb. zák. 03.80.721 z 10. května 2003)

Rakouský lesní zákon z r. 1975, BGBl. (= Spolková sbírka zákonů), ve znění BGBl 78/2003

Saský lesní zákon z r. 1992, (SächsWaldG), Konsolidované znění ke dni 1. ledna 2003

Slovenský zákon o lesích č. 326/2005 z. z., jako vyplývá zo zmien vykonaných zákonom č. 257/2007 z. z. a zákonom č. 540/2008 z.z.

Spolkový lesní zákon z r. 1975, včetně novel, (Spolk. sb. zák. I, str. 1037)

Vyhláška č 451/2004 z. z., o odbornom lesnom hospodárovi

Internetové zdroje

URL 1 [online] 2012 (citováno 3. 1. 2012), dostupné z:

<http://referaty-seminarky.cz/lesy-cr/>

URL 2 [online] 2012 (citováno 3. 1. 2012), dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Lesnictv%C3%AD#Stru.C4.8Dn.C3.A1_historie_lesnictv.C3.AD_v_.C4.8Cech.C3.A1ch_a_na_Morav.C4.9B

URL 3 [online] 2012 (citováno 10. 1. 2012), dostupné z:

<http://www.mlprachatice.cz/historie/lesni-rady-a-zakony/>

URL 4 [online] 2012 (citováno 10. 1. 2012), dostupné z:

<http://www.uhul.cz/legislativa/289.php>

URL 5 [online] 2012 (citováno 13. 3. 2012), dostupné z:

http://www.kr-karlovarsky.cz/NR/rdonlyres/2C10BCF8-1B33-450E-BCFF-46A00AEBB51A/0/Z_lesy_1996_100.pdf

URL 6 [online] 2012 (citováno 26. 3. 2012), dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id>

URL 7 [online] 2012 (citováno 11. 4. 2012), dostupné z:

http://eagri.cz/public/web/file/31499/_23.pdf

URL 8 [online] 2012 (citováno 11. 4. 2012), dostupné z:

<http://www.silvarium.cz/lesnicka-prace-c-5-00/odborni-lesni-hospodari>

URL 9 [online] 2012 (citováno 11. 4. 2012), dostupné z:

<http://www.lesycr.cz/odborne-rady/cinnost-olh-u-lesu-cr/Stranky/default.aspx>

URL 10 [online] 2012 (citováno 15. 4. 2012), dostupné z:

<http://www.uhul.cz/zelenazprava/>

URL 11 [online] 2012 (citováno 15. 4. 2012), dostupné z:

<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/vestniky-mze/>

URL 12 [online] 2012 (citováno 15. 4. 2012), dostupné z:

http://www.uhul.cz/nlp_forum/

URL 12 [online] 2012 (citováno 20. 4. 2012), dostupné z:

<http://www.lesy.cz/o-nas/dokumenty-ke-stazeni/Documents/vyrocnizprava-lcr-2010.pdf>

URL 13 [online] 2012 (citováno 20. 4. 2012), dostupné z:

<http://www.ckolh.cz>

11. Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – Institut odborného lesního hospodáře podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), §37

Příloha č. 2 – Odborný lesní hospodář na Slovensku podle zákona č. 326/2005 z. z., o lesích

Příloha č. 3 – Současné stanovy České komory odborných lesních hospodářů

Příloha č. 1 – Institut odborného lesního hospodáře podle zákona č. 289/1995 Sb., lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), §37

Odborný lesní hospodář

Zákon č. 289/1995 Sb., §37

(1) Hospodaření v lesích je vlastník lesa povinen zajišťovat v součinnosti s odborným lesním hospodářem. Odborný lesní hospodář zabezpečuje vlastníku lesa odbornou úroveň hospodaření v lese podle tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení.

(2) Odborným lesním hospodářem může být fyzická osoba nebo právnická osoba, která má k této činnosti licenci udělenou orgánem státní správy lesů podle hlavy šesté tohoto zákona.

(3) Vlastník lesa má právo vybrat si odborného lesního hospodáře; jeho jméno je povinen oznámit orgánu státní správy lesů. Vlastník lesa, který hospodáří podle plánu (§ 24 odst. 3), je povinen uzavřít s odborným lesním hospodářem smlouvu o výkonu činnosti podle odstavce 1. Pokud splňuje podmínku odborného lesnického vzdělání a odborné lesnické praxe (§ 42), může vlastník lesa v lesích ve svém vlastnictví vykonávat činnost odborného lesního hospodáře sám i bez udělení licence.

(4) Činnost odborného lesního hospodáře nemůže vykonávat zaměstnanec orgánu státní správy lesů v lesích v obvodu působnosti tohoto orgánu; to neplatí v případě obhospodařování vlastního majetku.

(5) Každou změnu v osobě odborného lesního hospodáře je vlastník lesa povinen oznámit do 30 dnů orgánu státní správy lesů.

(6) Pokud si vlastník lesa nevybere odborného lesního hospodáře sám, vykonává v lesích, pro které jsou zpracovány osnovy (§ 25 odst. 1), funkci odborného lesního

hospodáře právnická osoba, která v určeném území vykonává právo hospodaření ve státních lesích, pokud orgán státní správy lesů nerozhodne o pověření jiné právnické nebo fyzické osoby.

(7) Náklady na činnost odborného lesního hospodáře hradí vlastník lesa; náklady na činnost odborného lesního hospodáře vykonávanou právnickou nebo fyzickou osobou podle odstavce 6 hradí stát.

(8) Ministerstvo stanoví právním předpisem podrobnosti o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát.

Příloha č. 2 – Odborný lesní hospodář na Slovensku podle zákona č. 326/2005 z. z., o lesích

Odborný lesní hospodář

Zákon č. 326/2005 z. z.

§ 47

(1) Odborný lesní hospodář (dále jen hospodář) je fyzická osoba, která je odborně způsobilá k výkonu činností uvedených v § 48. Podmínkou na výkon těchto činností je zápis v registru odborných lesních hospodářů, který vede příslušný orgán státní správy lesního hospodářství (§ 59 ods. 2 písm. K).

(2) Činnost hospodáře může právnická osoba zabezpečovat jen prostřednictvím fyzické osoby, která je jejím společníkem, členem nebo zaměstnancem v pracovním poměru dohodnutém na dobu neurčitou a je hospodářem podle odstavce 1 a zároveň není společníkem, členem nebo zaměstnancem jiné právnické osoby zabezpečující činnost hospodáře.

(3) Předpokladem odborné způsobilosti podle odstavce 1 je vysokoškolské vzdělání lesnického zaměření druhého stupně a nejméně tříletá praxe v lesnických činnostech, nebo vysokoškolské vzdělání lesnického zaměření prvního stupně a nejméně pětiletá

praxe v lesnických činnostech nebo vyšší odborné vzdělání lesnického zaměření nebo úplné střední odborné vzdělání lesnického zaměření a nejméně pětiletá praxe v lesnických činnostech. Praxí v lesnických činnostech se rozumí vykonávání činnosti souvisejících s povinnostmi a oprávněními podle § 48 po dosažení příslušného vzdělání.

(4) Hospodář je odborně způsobilý, pokud je držitelem osvědčení o odborné způsobilosti vydané příslušným orgánem státní správy lesního hospodářství po splnění předpokladů podle odstavce 3 a po úspěšném absolvování zkoušky vykonané před komisí jmenovanou ministrem zemědělství slovenské republiky nebo na základě splnění osobního kvalifikačního předpokladu (§ 57 ods. 9).

(5) Příslušný orgán státní správy lesního hospodářství může rozhodnout o vyškrtnutí z registru odborných lesních hospodářů a o odnětí osvědčení o odborné způsobilosti podle odstavce 4, pokud držitel tohoto osvědčení závažným způsobem nebo opakovaně porušil povinnosti podle § 48 ods. 2 písm. a) až l) nebo se nezúčastnil školení podle § 48 ods. 2 písm. m). O vydání osvědčení o odborné způsobilosti se může znovu ucházet až po uplynutí doby uvedené v rozhodnutí o jeho odnětí.

(6) Hospodář může vykonávat svou činnost pro jednoho vlastníka lesa nebo pro více vlastníků lesa, jejich souhrnná výměra nepřesáhne 2000 hektarů. Na výměře větší než 2000 hektarů může hospodář vykonávat činnost při uceleném hospodaření v lesích, tak na každých dalších, i započatých 1000 ha, hospodář podle odstavce 1 nebo právnická osoba podle odstavce 2 zaměstná fyzickou osobu nejméně s úplným středním odborným, lesnickým vzděláním, nebo pokud s výkonem hospodáře na výměře větší než 2000 ha souhlasí příslušný úřad státní správy lesního hospodářství, který ve svém souhlase určí výměru lesních pozemků, na kterých bude hospodář svou činnost vykonávat podle § 48.

(7) Činnost hospodáře nesmí vykonávat zaměstnanec orgánu státní správy lesního hospodářství. To neplatí, pokud jde o jeho vlastní majetek nacházející se mimo území obvodu jeho působnosti. Ustanovení odstavců 1 až 6 nejsou porušena.

(8) Vlastník lesa je povinen do 30 dnů ode dne, kdy se stal vlastníkem lesa, uzavřít smluvní vztah na výkon činnosti podle § 48 s vybraným hospodářem a ohlásit tuto skutečnost příslušnému orgánu státní správy lesního hospodářství.

(9) Náklady spojené s výkonem činnosti, povinností a oprávnění hospodáře hradí vlastník lesa

(10) Žádost o vykonání zkoušky podle odstavce 4 se předkládá po splnění předpokladů podle odstavce 3 ministerstvu, které zabezpečuje zkoušky a vede seznam hospodářů.

§ 48

Činnost, povinnosti a oprávnění hospodáře

(1) Hospodář organizuje a usměrňuje hospodaření v lese. Při této činnosti je zodpovědný za plnění povinností podle odstavce 2 nebo vyplívajících ze zvláštního předpisu.

(2) Hospodář je povinný

- a) připravovat podklady a spolupracovat při vyhotovování a schvalování plánu a kontrole plnění plánu,*
- b) usměrňovat realizaci plánu a opatření uložených na ochranu lesa,*
- c) dohlížet na vhodnost reprodukčního materiálu k obnově lesa,*
- d) kontrolovat a evidovat práce vykonané v lese,*
- e) vést lesní hospodářskou evidenci a evidenci podle zvláštního předpisu,*
- f) sledovat stav a vývoj škodlivých činitelů v lesích a v součinnosti s obhospodařovatelem lesa předkládat o nich hlášení orgánu státní správy lesního hospodářství a lesnické ochranné službě,*
- g) navrhovat preventivní opatření na ochranu lesů a předcházet vlivu škodlivých činitelů a dohlížet na jejich realizaci včetně opatření podle § 28 ods. 3,*

- h) navrhovat k uznání semenné zdroje a zabezpečovat opatření na záchranu a reprodukci genetických zdrojů hlavních lesních dřevin,*
- i) navrhovat environmentálně příznivé technologie při činnostech souvisejících s hospodařením v lesích,*
- j) upozorňovat obhospodařovatele lesa a orgán státní správy lesního hospodářství na každou činnost, která je v rozporu s právními předpisy na úseku lesního hospodářství,*
- k) zabezpečit a kontrolovat vyznačení těžby a vydávat písemný souhlas s výkonem těžby,*
- l) vykonávat odbornou správu lesů na základě na základě rozhodnutí příslušného orgánu státní správy lesního hospodářství,*
- m) každých pět let se zúčastnit školení organizovaného ministerstvem.*

(3) Hospodář je oprávněn

- a) předkládat požadavky a připomínky k návrhu plánu,*
- b) vykonat úpravu plánu,*
- c) navrhnout vlastníkovi, správci nebo obhospodařovateli lesa předčasnou obnovu plánu nebo změnu plánu,*
- d) dát souhlas k vykonání nahodilé těžby nad objem předepsaný plánem pro lesní celek nebo vlastnický celek*
- e) navrhovat postu rekonstrukce lesa, pokud nebyl určený plánem (§ 19 ods. 3),*
- f) navrhovat projekty ozdravných opatření.*

(4) Na činnost podle odstavců 1 až 3 je možné poskytnout podporu podle zvláštního předpisu.

Příloha č. 3 – Současné stanovy České komory odborných lesních hospodářů (zdroj: www.ckolh.cz)

STANOVY

České komory odborných lesních hospodářů

platné znění po VII. valné hromadě konané 9. 9. 2010 v Sepekově.

ČÁST I.

Základní ustanovení

1.1. Česká komora odborných lesních hospodářů (dále jen ČKOLH) je občanské, neziskové, dobrovolné, nezávislé, nepolitické, profesní sdružení lesníků, kteří mají k činnosti odborných lesních hospodářů licenci, udělenou orgánem státní správy podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon). ČKOLH působí na celém území České republiky a jejím sídlem je Nový Rychnov č.p. 252, 394 04 Nový Rychnov, okres Pelhřimov.

1.3. ČKOLH je právnickou osobou na základě zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů.

1.4. ČKOLH spolupracuje a koordinuje svoji činnost s obdobnými profesními organizacemi v ČR a v zahraničí.

ČÁST II.

Poslání a cíle ČKOLH

2.1. ČKOLH dbá o to, aby se dále zkvalitňovala činnost odborných lesních hospodářů (dále jen OLH) při zabezpečování odborné úrovně hospodaření v lesích.

2.2. ČKOLH hájí zájmy svých členů a reprezentuje profesi OLH . Zajišťuje všeobecnou informovanost o úkolech a poslání OLH.

2.3. Hlavní směry činnosti jsou tyto:

2.3.1. **Oblast vzdělávání** - přednášky, kurzy, semináře, exkurse a akce podobného charakteru zaměřené na zvýšení odbornosti a schopnosti OLH uskutečňovat a prosazovat trvale udržitelné hospodaření v lesích.

2.3.2. **Publikační činnost** - odborné články, internetové programy, metodické příručky, vlastní časopis.

2.3.3. **Poradenská činnost** - formy a metody trvale udržitelného hospodaření v lese, komplexní lesnická činnost, náhrady škod na lesních porostech a spolupráce s vlastníky a uživateli lesů na stanovení koncepcí a záměrů hospodaření v lese s využitím příspěvku a dotací státu, kraje a EU.

2.3.4. **Spolupráce s orgány státní správy** při přípravě a posuzování návrhu zákonů, vyhlášek, směrnic a dalších dokumentů. Propagace a prezentace hospodaření v lesích.

ČÁST III.

Členství v ČKOLH

3.1. ČKOLH sdružuje všechny zájemce, fyzické a právnické osoby, kteří mají pro tuto činnost udělenou licenci dle příslušných ustanovení lesního zákona.

3.2. Formy členství v ČKOLH: **řádné** - umožňující členství všem, kteří mají licenci OLH; **čestné** - udělované významným osobnostem a institucím a **zvláštní** - udělované odborníkům, kteří nemají licenci na výkon funkce OLH, ale mohou významně přispívat k činnosti komory.

3.3. Přihlášky o členství přijímá, o členství rozhoduje a členství potvrzuje výbor ČKOLH. Na členství není právní nárok.

3.4. Členství vzniká po schválení přihlášky výborem ČKOLH a po uhrazení členského příspěvku na příslušný kalendářní rok.

3.5. Členství zaniká písemným oznámením člena o vystoupení, nezaplacením členského příspěvku na daný rok ani po dvou upomínkách, vyloučením člena na základě rozhodnutí valné hromady úmrtím člena, zánikem právnické osoby, ukončení platnosti licence

3.6. Valná hromada může vyloučit člena z následujících důvodů:

3.6.1. Porušení profesionální etiky v podnikatelské činnosti OLH spočívající v hrubém porušení Lesního zákona a Zákona o ochraně přírody.

3.6.2. Úmyslné spáchání trestného činu.

3.6.3. Hrubé porušení vzájemné kolegiality mezi členy ČKOLH

3.6.4. Jednání proti zájmům ČKOLH a nerespektování usnesení orgánů ČKOLH.

3.6.5. Ostatní hrubé porušení stanov a etického kodexu profesionálního chování.

ČÁST IV.

Práva a povinnosti členů ČKOLH.

4.1. Každý člen má právo volit výkonné orgány a být do nich volen, zúčastňovat se valné hromady, jednat na ní, předkládat návrhy a připomínky valné hromadě a výboru, hlasovat na valné hromadě, být informován o celém rozsahu činnosti ČKOLH, všech jejích akcích a zúčastňovat se jich.

4.2. Každý člen je povinen dodržovat stanovy ČKOLH, nejednat proti zájmům ČKOLH, plnit usnesení orgánů ČKOLH a řádně vykonávat funkce do kterých je zvolen.

4.3. Každý člen je povinen platit členské příspěvky na daný rok do 31. března ve výši stanovené valnou hromadou.

ČÁST V.

Organizační struktura ČKOLH.

5. Organizační složení ČKOLH .

- a) Valná hromada
- b) Výbor
- c) Předseda
- d) Revizní komise
- e) Územní skupina
- f) Poradní sbor
- g) Pomocné orgány

5.1. Valná hromada

5.1.1. Valná hromada je nejvyšším orgánem ČKOLH. Valnou hromadu svolává výbor ČKOLH zpravidla jednou ročně a zve na ni všechny členy společnosti nejméně 3 týdny před jejím konáním. Výbor ČKOLH je povinen svolat valnou hromadu do pěti týdnů, pokud ho o to požádá písemně nejméně jedna pětina členů.

5.1.2 Valná hromada rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů přítomných členů.

5.1.3 Jestliže se nesejde ve stanovené hodině nadpoloviční většina členů ČKOLH, koná se valná hromada o hodinu později za jakéhokoli počtu členů.

5.1.4. Valná hromada:

- a) projednává zprávu výboru o činnosti ČKOLH za uplynulé období
- b) projednává zprávu výboru o hospodaření ČKOLH za uplynulé období a základní ukazatele ročního rozpočtu.
- c) projednává zprávu revizní komise
- d) projednává a schvaluje koncepci činnosti ČKOLH na další období
- e) projednává a schvaluje změny stanov, volební, organizační a jednací řád a vnitřní směrnici o hospodaření ČKOLH
- f) projednává a schvaluje výši členských příspěvků
- g) uděluje absolutorium (zproštění odpovědnosti) odstoupujícímu výboru a revizní komisi

- h) volí tajnou volbou na tříleté funkční období 5 - 7 členů výboru ČKOLH, případně je odvolává
- i) volí tajnou volbou na tříleté funkční období 1 - 3 členy revizní komise, případně je odvolává
- j) na návrh výboru uděluje zvláštní nebo čestné členství v ČKOLH
- k) projednává návrh na vyloučení člena ČKOLH z důvodů neplacení členských příspěvků a odvolání proti vyloučení.
- l) rozhoduje dvoutřetinovou většinou přítomných o zrušení a majetkové likvidaci ČKOLH.

5.2. Výbor ČKOLH.

5.2.1 Výbor ČKOLH je nejvyšší řídicí a výkonný orgán mezi zasedáními valné hromady. Výbor odpovídá za svou činnost valné hromadě. Výbor tvoří předseda, místopředseda, hospodář a další valnou hromadou přímo volení členové výboru. Výbor zasedá zpravidla jednou měsíčně.

5.2.2. Výbor:

- a) svolává valnou hromadu a odpovídá za její přípravu a organizaci
- b) zabezpečuje činnost ČKOLH mezi zasedáními valné hromady
- c) volí ze svého středu předsedu, místopředsedu a hospodáře
- d) plní usnesení valné hromady a úkoly vyplývající ze stanov
- e) zpracovává návrh rozpočtu a návrh zprávy o hospodaření
- f) zpracovává rámcový program odborné činnosti pro dané období
- g) koordinuje činnost územních odboček
- h) projednává stanoviska a doporučení, a dává své vyjádření k závěrům revizní komise
- i) spolupracuje s příslušnými odbornými orgány státní správy a dalšími institucemi v ČR i v zahraničí
- j) spolupracuje s dalšími nevládními organizacemi v ČR i v zahraničí
- k) schvaluje rozpočet odborných akcí
- l) na návrh minimálně členů může zřídit územní odbočku ČKOLH; v případě nečinnosti navrhuje valné hromadě její sloučení nebo zrušení.
- m) jmenuje likvidátora v případě zrušení ČKOLH valnou hromadou.

5.3. Předseda

- 5.3.1. a) Je statutárním zástupcem ČKOLH a jedná jejím jménem navenek.
b) Na základě předchozího schválení výborem uzavírá a podepisuje smlouvy.
c) Vede potřebná jednání a podepisuje dokumenty a doklady.
d) Svolává a řídí jednání výboru.
e) Odpovídá za vypracování návrhu programových dokumentů a rozpočtu
f) Odpovídá za hospodaření ČKOLH
g) Odpovídá za další úkoly, kterými jej pověří valná hromada nebo výbor ČKOLH.
h) V případě jeho nepřítomnosti je v plném rozsahu zastupován místopředsedou.

5.4. Revizní komise

5.4.1. Revizní komise je nezávislým kontrolním a revizním orgánem ČKOLH, který kontroluje činnost orgánů ČKOLH, dodržování stanov ČKOLH, usnesení valné hromady, hospodaření ČKOLH a dodržování právních předpisů.

5.4.2. Revizní komise má 1 - 3 členy volené a odvolávané valnou hromadou.

5.4.3. Činnost revizní komise se řídí organizačním a jednacím řádem ČKOLH schváleným valnou hromadou.

5.4.4. Revizní komise:

- a) odpovídá za svou činnost valné hromadě, které předkládá zprávu o své činnosti a stanovisko k výsledkům hospodaření
b) členové revizní komise se mohou účastnit jednání výboru ČKOLH s hlasem poradním
c) zasedá podle potřeby
d) členové revizní komise mají právo nahlížet do účetnictví a ostatních dokladů ČKOLH, a vyžadovat vysvětlení od jednotlivých orgánů ČKOLH.

5.5. Územní odbočka

5.5.1. Územní odbočka může být ustavena výborem ČKOLH v oblastech a přirozených územních celcích podle aktuální

potřeby a na základě návrhu alespoň deseti členů v daném území.

5.5.2 Územní odbočka organizuje činnost v daném území.

5.5.3 Územní odbočka je metodicky i hospodářsky řízena výborem ČKOLH. Pověřený zástupce územní skupiny se může účastnit jednání výboru ČKOLH s hlasem poradním.

5.5.4. O sloučení nebo zániku územní odbočky rozhoduje valná hromada.

5.6. Poradní sbor

5.6.1. Poradní sbor tvoří významní odborníci - členové ČKOLH, kteří projednávají zásadní otázky a odbornou činnost ČKOLH. Členství v poradním sboru nabídne těmto osobám výbor ČKOLH. Poradní sbor se schází podle potřeby nebo požadavků výboru ČKOLH zpravidla dvakrát do roka

5.6.2. Poradní sbor předkládá své návrhy, doporučení a stanoviska výboru ČKOLH.

5.7. Pomocné orgány

5.7.1. Pomocné orgány jsou zřizovány výborem ČKOLH ze členů a nečlenů komory za účelem zajištění jednotlivých odborných akcí a řešení jmenovitých úkolů. Mají vymezenou časovou působnost.

ČÁST VI.

Hospodaření ČKOLH

6.1. Hospodaření se řídí rozpočtem, jehož rámcové ukazatele schvaluje valná hromada.

6.2. Rozpočet na období kalendářního roku schvaluje výbor ČKOLH.

6.3. Hospodaření s majetkem se řídí obecně platnými právními předpisy.

6.4. ČKOLH nakládá s majetkem v souladu se svým odborným a neziskovým posláním a pod kontrolou svých členů.

6.5. Majetek ČKOLH tvoří hmotné a finanční prostředky, pohledávky a nehmotné prostředky. ČKOLH při hospodaření s ním ručí do jeho výše za své finanční závazky ve vztahu k cizím subjektům.

6.6. Příjmy ČKOLH tvoří:

- a) příspěvky od členů
- b) příjmy z vlastní odborné činnosti,
- c) dotace, subvence, granty, dary a další

6.7. V případě zrušení ČKOLH valnou hromadou výbor ČKOLH jmenuje likvidátora.

ČÁST VII.

Závěrečná ustanovení

7.1. Právo vydávat odborná stanoviska a prohlášení ČKOLH má valná hromada a výbor
Tyto stanovy byly přijaty valnou hromadou ČKOLH dne 20. 02. 2003 a nabývají platnosti dnem registrace u MVČR.

V Pelhřimově dne 20. 02.2002 Předseda Ing. Jiří Pohan

Místopředseda: Ing. Josef Topka

Tyto stanovy byly novelizovány VII. valnou hromadou ČKOLH dne 9. 9. 2010.

V Sepekově dne 9. 9. 2010 Předseda: Ing. Jiří Pohan

Místopředseda: Ladislav Hrabý